

جمهوری اسلامی ایران  
وزارت بهداشت، درمان و آموزش

پزشکی

دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و

تخصصی

# برنامه آموزشی دوره تخصصی رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت

بازنگری سال ۱۴۰۰

## فهرست

### \*بخش اول

صفحه ۴	اسامی افراد مشارکت کننده در تدوین برنامه
صفحه ۵	مقدمه و تاریخچه
صفحه ۶	بازنگری کوریکولوم آموزشی دوره
صفحه ۷	نیازسنجی و تغییرات اصلی انجام شده در بازنگری
صفحه ۸	مراحل بازنگری برنامه
صفحه ۹	شرایط فعلی و دورنمای نیاز تقریبی کشور به دانش آموختگان این رشته
صفحه ۱۰	فلسفه، دورنما و رسالت
صفحه ۱۰	نقش ها و وظایف دانش آموختگان در جامعه
صفحه ۱۱	توانمندی های مورد انتظار (اهداف کلی و اختصاصی)
صفحه ۱۳	ساختار کلی دوره و عناوین دروس
صفحه ۱۴	روش های یاد دهی و یادگیری
صفحه ۱۵	وظایف دستیاران در طول دوره
صفحه ۱۷	ساختار کلی گزارش نویسی
صفحه ۱۸	حداقل امکانات، فضاها و تجهیزات آموزشی مورد نیاز
صفحه ۲۰	کتاب و مجلات
صفحه ۲۱	فهرست منابع مورد استفاده

### \*بخش دوم

صفحه ۲۳	جدول دروس علوم پایه
صفحه ۲۵	جدول دروس علوم وابسته
صفحه ۲۶	جدول دروس تخصصی
صفحه ۲۸	جدول ارائه پیشنهادی واحدها بر اساس نیمسال تحصیلی

### \*بخش سوم

صفحه ۳۳	واحدهای آموزشی براساس کد درسی
---------	-------------------------------

# بخش اول

## اسامی افراد مشارکت کننده در تدوین برنامه:

به ترتیب حروف الفبا

عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی تهران	دکتر پویان امینی شکیب
عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی اصفهان	دکتر نکیسا ترابی نیا
عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی شاهد	دکتر نوشین جلایر
عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی شیراز	دکتر راضیه زارع
عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی مشهد	دکتر نصرالله ساغروانیان
عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی بابل	دکتر مریم سیدمجیدی
عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی آزاد	دکتر دنیا صدری
عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی یزد	دکتر سیدحسین طباطبایی
عضو هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی شهیدبهشتی*	دکتر فاطمه مشهدی عباس

\*دبیر کمیته راهبردی و بازنگری کوریکولوم

## مقدمه و تاریخچه

### تاریخچه :

آسیب شناسی مدرن در قرن نوزدهم توسط فیلسوفان و پزشکانی که به مطالعه بیماری و مطالعه آنچه آنها "آناتومی پاتولوژیک" می خوانند ، در طول قرن نوزدهم به عنوان یک زمینه تحقیق و تفکیک مجزا ، توسعه یافت. رشته آسیب شناسی دهان از سال ۱۹۴۶ میلادی با ایجاد آکادمی آسیب شناسی دهان آمریکا (AAOP) آغاز به کار نمود و در سال ۱۹۵۰ توسط انجمن دندانپزشکی آمریکا (ADA) مورد تایید قرار گرفت. عنوان رسمی رشته در سال ۱۹۹۵ به آسیب شناسی دهان و فک و صورت تغییر یافت. در ایران برای اولین بار برنامه درسی آسیب شناسی دهان و فک و صورت در سال ۱۹۶۰ میلادی ( ۱۳۳۹ شمسی) توسط مرحوم دکتر یزدی بصورت ادغام یافته با برنامه درسی دانشکده پزشکی رسماً شکل گرفت. گروه آسیب شناسی دهان و فک و صورت در سال ۱۹۶۶ میلادی ( ۱۳۴۵ شمسی) به عنوان یک گروه مستقل در دانشکده دندانپزشکی تهران به رسمیت شناخته شد. با افزایش تعداد آسیب شناسان دهان و فک و صورت در ایران، انجمن آسیب شناسی دهان و فک و صورت نیز در سال ۱۹۹۹ میلادی (۱۳۶۹ شمسی) با کمک دکتر یزدی شکل گرفت. در حال حاضر درخت این رشته که به واسطه فعالیت ها و تلاش های موصوف در شش دهه پیش در کشور کاشته شد، توسط دانش آموختگان و همکاران واجد شرایط در همه دانشکده های دندانپزشکی کشور ریشه دار شده است.

### تعریف :

آسیب شناسی دهان و فک و صورت یکی از رشته های تخصصی دندانپزشکی است که با تشخیص، مدیریت و درمان بیماری های این نواحی ارتباط دارد و به بررسی علت ها، پیشرفت و تاثیرات این بیماری ها می پردازد.

این رشته شامل آگاهی از اتیولوژی و روند بیماریها و شناخت و گزارش تغییرات میکروسکوپی ایجاد شده (هیستوپاتولوژی) در نمونه بیوپسی شده ضایعات می باشد. در واقع این رشته تخصصی می کوشد تا بین یافته های تشریحی و نشانه های بیماریهای مختلف در دهان و نسوج اطراف، یک رابطه منطقی پیدا کند. بسیاری از بیماری های اندام های دیگر بدن ممکن است بصورت آسیب های ناحیه دهان نمود داشته باشند و بالعکس آسیب های موجود در ناحیه دهان و فک و صورت ممکن است موجب پیدایش بسیاری از آسیب های دیگر در سایر اندام های بدن شوند.

در بسیاری از موارد متخصصین سایر رشته ها از جمله جراحان ، الگوی درمان را بر اساس تشخیص آسیب شناسی طراحی می کنند و چگونگی پاسخ به درمان و پیش آگهی بیماران را بر اساس آن ارزیابی می کنند. لذا متخصصین این رشته با تشخیص دقیق ضایعات ، نقش حیاتی در تیم پزشکی جهت ارائه مراقبت از بیماران و ارتقاء سلامت افراد جامعه ایفا می کنند.

همچنین انجام بسیاری از تحقیقات پایه در زمینه های مختلف دندانپزشکی برعهده این رشته می باشد. دانش آموختگانی که در امتحانات دانشنامه تخصصی که توسط مراجع ذیصلاح وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی طراحی و برگزار میشود، موفقیت لازم را به دست آورند، به اخذ مدرک دانشنامه تخصصی نائل خواهند شد.

## عنوان فارسی و انگلیسی:

( Oral and Maxillofacial Pathology)

آسیب شناسی دهان و فک و صورت

## طول دوره:

طول دوره دستپاری رشته تخصصی آسیب شناسی دهان، فک و صورت سه سال بوده که به صورت ترمی - واحدی شامل ۳ سال تحصیلی یا ۶ ترم به صورت تمام وقت و مطابق با آیین نامه مقررات شورای آموزش دندانپزشکی مجموعاً ۱۲۰ واحد درسی می باشد. بعلاوه در کنار فراگیری این علوم به منظور آشنایی و بهره گیری دستپار تخصصی از علوم جدید و دستاورد های علمی مرتبط با این رشته در سطح جهان به فراگیری علوم روز از جمله رایانه ، فناوری اطلاعات ، آشنایی با تکنیک های جدید تشخیصی و..... خواهد پرداخت.

## برنامه بازنگری کوریکولوم آموزشی دوره:

این رشته از نیمه دوم قرن بیستم اهمیت بیشتری یافته و همواره بر وسعت آن در علم دندانپزشکی افزوده می شود. با توجه به پیشرفت پرشتاب و روز افزون علوم در جهان و ایران و گذشت بیش از ۴۰ سال از ایجاد دوره های تخصصی دندانپزشکی در کشور، بازنگری برنامه آموزشی دوره های تخصصی امری ضروری و اجتناب ناپذیر است.

بر این اساس به منظور هماهنگی با رشد و توسعه سایر رشته های علوم پزشکی و ارتقاء سطح آگاهی و دانش و مهارت های عملی دانش آموختگان رشته های تخصصی آسیب شناسی دهان و فک و صورت در حد استانداردهای ملی و جهانی، به استناد بخشنامه دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی وظیفه بازنگری کوریکولوم آموزشی دوره تخصصی برعهده کمیته ای متشکل از اساتید پیشکسوت، مدیران با سابقه اجرایی و برخی از شایستگان جوان و متخصص رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت گذاشته شد. اعضاء این کمیته پس از بررسی کامل کوریکولوم قبلی، بررسی نیازهای

جدید همگام با در نظرگرفتن گسترش مرزهای دانش و پژوهش و همچنین نیازسنجی و نظرخواهی از سایر اساتید، پیشکسوتان و صاحبانظران این رشته در کشور اقدام نمودند.

### نیازسنجی و تغییرات اصلی پیشنهاد شده در بازنگری :

با توجه به نتایج نیاز سنجی انجام شده از متخصصین رشته، دستیاران شاغل به تحصیل در رشته و دانشجویان سال آخر دندانپزشکی در دیماه ۱۳۹۹ در قالب یک پروژه تحقیقاتی چند مرکزی و تاکید شرکت کنندگان در این مطالعه بر لزوم بازنگری در برنامه آموزشی به منظور توانمندسازی بیشتر دانش آموختگان این رشته در حوزه علم آسیب شناسی دهان و فک و صورت و ایجاد فرصت های شغلی مناسب تر و خدمت رسانی مطلوب به جامعه، کمیته بازنگری از تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۳ طی جلسات هفتگی هم اندیشی همراه با بررسی متون در راستای تنظیم برنامه آموزشی جدید دوره تخصصی آسیب شناسی دهان و فک و صورت اقدام نمودند. در تهیه و تنظیم این برنامه آموزشی اصول ذیل و تغییرات ذیل مدنظر قرار گرفت:

۱. اجرای برنامه آموزشی دوره تخصصی منطبق با اهداف بلند مدت چشم انداز ۶ ساله و اسناد بالا دستی و همچنین برنامه راهبردی رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت منطبق بوده ، هدف از آن تربیت متخصصینی با مهارت کافی جهت آموزش دوره عمومی دندانپزشکی و تخصصی مربوطه در دانشکده های دندانپزشکی کشور و دارای شایستگی و توانمندی کافی جهت فعالیت های تشخیصی، بهداشتی و درمانی در زمینه آسیب شناسی بیمارستانی و جنبه های مختلف آسیب شناسی سر و گردن باشد.

۲. در تدوین کوریکولوم آموزشی جدید، علاوه بر در نظر گرفتن لزوم آشنایی دستیاران تخصصی با آخرین دستاوردهای علمی و تخصصی در سطح جهان و کشور، ایفای نقش صحیح در تشخیص و درمان موثر بیماریهای دهان و نسوج اطراف بعنوان یک عامل اساسی در توسعه پایدار و متوازن جامعه و خدمت رسانی به بیماران در جامعه در نظر گرفته شد.

۳. توانمندسازی بیشتر دانش آموختگان این رشته جهت کسب فرصت های شغلی بیشتر و مناسب تر شامل آموزش مبتنی بر بیمارستان (Hospital-based) و مدیریت آزمایشگاه پاتولوژی ، آسیب شناسی گوش و حلق و بینی شامل بافت های لنفاوی گردنی، گوش، مجرای ساینونازال، حلق، حنجره، صورت و گردن، پوست سر و گردن، هیستوپاتولوژی

تیروئید و پاراتیروئید، سیتولوژی، FNA، تغییر مباحث آموزشی مرتبط با آسیب شناسی بیمارستانی و موارد فوق از حالت مشاهده گر به فعال در طول دوره تحصیلی آسیب شناسی دهان بصورت تمام وقت در بیمارستان های آموزشی ۴. تغییر در شیوه نگارش و ارائه برنامه طبق چارچوب ارائه شده توسط دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی

در نظر گرفتن استانداردهای بین المللی و مورد پذیرش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در تجهیز و تکمیل آزمایشگاه های مجری برنامه آموزشی تخصصی دستیاران آسیب شناسی دهان و فک و صورت، مشخص نمودن حداقل استاندارد های لازم به منظور آموزش دستیاران آسیب شناسی دهان و فک و صورت از نظر کادر آموزشی و نیروی انسانی مناسب و کافی، امکانات و تجهیزات، محتوای آموزشی، بیمارستان های آموزشی مرتبط با هدف ارتقا کیفیت آموزش دانش آموختگان رشته

۵. تغییر در ساختار و شیوه نوشتاری کوریکولوم آموزشی رشته در هماهنگی بیشتر با کوریکولوم رشته آسیب شناسی عمومی

### مراحل بازنگری برنامه:

فرآیند بازنگری برنامه به ترتیب زیر انجام گرفت:

- ماموریت دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی وزارت متبوع به اعضای بورد و انجمن آسیب شناسی دهان و فک و صورت جهت ارزیابی شرایط و مشکلات موجود و ارائه راه کار های پیشنهادی
- گرد آوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی و مطالعه چند مرکزی، پیشنهادات و نظرات صاحب نظران متشکل از منتخب اعضای بورد، منتخب اعضای انجمن آسیب شناسی دهان و فک و صورت اعضای منتخب دبیرخانه از بین متخصصین آسیب شناسی دهان و فک و صورت
- ارائه گزارش وضعیت موجود و راهکارهای پیشنهادی به دبیرخانه طی نامه شماره ۴۱۰/۹۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۹ از سوی انجمن آسیب شناسی دهان و فک و صورت بر مبنای نتایج مطالعه مذکور
- تشکیل کمیته بازنگری برنامه از سوی دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی
- طرح اطلاعات گردآوری شده و هم اندیشی در بازنگری برنامه طی جلسات متعدد به صورت مجازی
- بازنگری در قسمتهای مورد نیاز برنامه و ارائه پیش نویس برنامه جدید به کلیه گروه های آموزشی مجری برنامه، کلیه اعضای هیات علمی شاغل در گروه های آموزشی فوق و صاحب نظران طبق نظر کمیته بازنگری برنامه جهت اخذ نظرات
- جمع بندی کلیه نظرات و اعمال تغییرات لازم با استفاده از نظرات واصله و جمع بندی نهایی
- تحویل برنامه تجدید نظر شده نهایی به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی برای طی مراحل قانونی تصویب.



## شرایط فعلی و دور نمای نیاز تقریبی کشور به دانش آموختگان این رشته:

بررسی کارشناسی و تعیین تعداد تقریبی متخصصین لازم برای پیشبرد اهداف آموزشی، تشخیصی، بهداشتی و درمانی در رابطه با رشته در کشور به عنوان راهنمایی برای برنامه ریزی و تامین بودجه و امکانات مورد نیاز با هدف ارتقا کیفیت آموزش دستیاران و تربیت دانش آموختگان توانمند، تامین کادر آموزشی مناسب برای دانشکده های دندانپزشکی، بهبود کیفیت ارائه خدمات به جامعه و افزایش رضایتمندی عمومی در خدمت دهندگان و خدمت گیرندگان، الزامی می باشد.

مطابق دستور العمل ذکر شده در آخرین کوریکولوم آموزشی دندانپزشکی عمومی (بازنگری چهارم)، هر دانشکده با پذیرش سالیانه ۴۰ نفر دانشجوی دندانپزشکی عمومی به ۲ نفر متخصص آسیب شناسی دهان و فک و صورت نیاز دارد، لذا با توجه به پذیرش سالیانه حدود ۱۴۰۰ نفر دانشجوی دندانپزشکی در کشور و وجود ۱۰ بخش واجد تربیت دستیار تخصصی، در مجموع در مطلوب ترین شرایط به کم تر از ۱۲۰ عضو هیئت علمی آسیب شناسی دهان و فک و صورت نیاز می باشد. مطابق یک استاندارد اعلام شده، به ازای تقریباً هر نهمصد هزار نفر از جمعیت به یک متخصص آسیب شناسی دهان و فک و صورت نیاز می باشد. بر این اساس در حال حاضر برای جمعیت بیش از ۸۰ میلیونی کشور به حدود ۹۰ نفر متخصص آسیب شناسی دهان و فک و صورت نیاز می باشد. این درحالی است که در حال حاضر قریب به ۲۰۰ متخصص این رشته در کشور حضور دارند که ۱۱۰ نفر از آن ها عضو هیئت علمی می باشند.

بنابراین مطابق فوق، گرچه در حال حاضر وزارت بهداشت در رابطه با تامین هیئت علمی لازم برای تدریس آسیب شناسی دهان و فک و صورت در دانشکده های دندانپزشکی به تعداد مورد نیاز بسیار نزدیک شده است اما بعضاً به دلیل توزیع نامناسب این متخصصین و نیز به دلیل اینکه بسیاری از آن ها در موقیت شغلی دانشگاهی خود ثابت و ماندگار نیستند، کماکان برخی دانشکده ها با کمبود عضو هیئت علمی روبرو هستند و از سوی دیگر جامعه متخصصین رشته از اشباع تقریباً دو برابری ظرفیت و کمبود فرصت های شغلی رنج می برد. لذا به نظر می رسد، اولاً بجای تلاش در جهت تربیت بیشتر متخصصین این رشته بایستی ماندگاری و توزیع مناسب متخصصین رشته به عنوان عضو هیئت علمی در دانشکده ها حل شود. ثانیاً می بایست ظرفیت ورودی سالیانه رشته با تعداد متخصصینی که سالیانه به هر نحوی از حرفه تخصصی خارج می شوند متعادل گردد و در عوض کیفیت آموزش دستیاران ورودی ارتقا پیدا کند. این مهم با ارزیابی مجدد کارشناسی و دقیق بخش های تخصصی که در حال حاضر مجوز تربیت دستیار دارند و محدود کردن پذیرش دستیار تخصصی رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت به بخش ها و دانشکده های دارای فضا، امکانات، نیروی انسانی، بیمار و کیس آموزشی کافی، مطابق استاندارد محدود شود. بدیهی است که در تعیین ظرفیت پذیرش دستیار و فراهم آوردن امکانات لازم و توزیع نیروی متخصص باید بررسی های فوق مدنظر مسئولین قرار گیرد.

## فلسفه (ارزش ها و باورها):

## Philosophy (Beliefs & Values)

در تدوین این برنامه بر ارزشهای زیر تاکید شده است:

- تفکر، تعقل و تدبیر در پدیده های عالم هستی از جمله وجود انسان که گوشه ای از آن با علم آسیب شناسی دهان و فک و صورت قابل دستیابی است .
- سلامت محوری، بیمار محوری و تاکید بر افزایش کیفیت زندگی جامعه با تشخیص صحیح و به موقع آسیبها و بیماریهای ناحیه دهان و فک و صورت
- ارائه خدمات تخصصی به جامعه بدون در نظر گرفتن اختلافات سنی ، جنسی ، نژادی و شرایط اقتصادی و اجتماعی
- احترام به کرامت انسانها از طریق احترام به نسوج و بافتهای انسانی اعم از بافتهای زنده و مرده
- تاکید بر دانش، ارزش ها و معارف روز که با فرهنگ و معارف جاری جامعه انطباق دارد .
- برقراری ارتباط بین دندانپزشکی و پزشکی. از طرفی برقراری ارتباط اساسی بین علوم پایه دندانپزشکی و علوم بالینی دندانپزشکی
- یافتن رابطه منطقی بین یافته های تشریحی و نشانه های بیماریهای مختلف دهان و نسوج اطراف و نیز با سلامت عمومی بدن

## دورنما (چشم انداز):

## ( Vision )

انتظار می رود با اجرای این برنامه آموزشی و از طرفی فراهم آمدن فرصت های شغلی مناسب برای خدمت رسانی در حوزه آسیب شناسی دهان و فک و صورت، طی دو دهه آینده، ضمن بهبود رضایتمندی دانش آموختگان، این رشته از لحاظ استانداردهای آموزشی، تولیدات پژوهشی و ارائه خدمات پزشکی به مردم، در منطقه در ردیف کشورهای برتر و مطرح و قابل رقابت در عرصه های بین المللی قرار گیرد.

## رسالت (ماموریت)

## (Mission )

تربیت نیروهای متخصص، آگاه، دانا، به روز، توانمند، مسئولیت پذیر و دغدغه مند به موضوع سلامت افراد و جامعه در حیطه تخصصی آسیب شناسی دهان و فک و صورت که تخصص خود را در زمینه های پیشگیری ، تشخیص ، درمان ، آموزش و پژوهش در اختیار دانشجویان و دستیاران تخصصی دندانپزشکی و افراد جامعه قرار دهند .

## نقش ها و وظایف حرفه ای دانش آموختگان در رابطه با جامعه :

- توانایی برقراری ارتباط موثر و مناسب حرفه ای با بیماران ، همراهان بیماران ، اعضای تیم سلامت و مسئولین سلامت، به منظور رفع مشکل بیمار یا جامعه

- ایفای نقشی موثری در تیم پزشکی و دندانپزشکی مسئول با تکیه بر علم و توانمندی کسب شده و با استفاده از روش های تشخیصی مناسب، در راستای تشخیص ، درمان و پیگیری مبتلایان به ضایعات و بیماری های مختلف ناحیه دهان و فک و صورت و سر و گردن بیمار
- انجام اقدامات تشخیصی بافتی بیماری با اخذ شرح حال،انجام معاینات و ارزیابی های بالینی لازم در صورت لزوم

- انتخاب رویکردها و روش های پیشگیری ، تشخیصی مناسب برای بیماران
- کسب مهارت کافی و ایفای نقش موثر در آموزش رده های مختلف اعم از بیماران و همراهان آنها ،افراد جامعه ، دانشجویان دوره دندانپزشکی عمومی و دستیاران تخصصی رشته های دندانپزشکی و همکاران دندانپزشک و پزشک در زمینه تخصصی مربوطه
- همکاری، مشارکت و تعامل مناسب و سازنده در نظام پژوهشی کشور با متخصصین رشته ها و دوره های مختلف
- مشارکت در ارتقای وضعیت سلامت جامعه
- وظایف آموزشی، بهداشتی، تشخیصی، درمانی، پیشگیری و مراقبتی، پژوهشی
- وظایف مدیریتی
- وظایف مشاوره ای
- رعایت کامل مسائل مرتبط با اخلاق حرفه ای در همه امور

### توانمندی های عمومی مورد انتظار برای دانش آموختگان:

#### گردآوری و ثبت اطلاعات:

- برقراری ارتباط مؤثر حرفه ای
- اخذ شرح حال تخصصی و یا تکمیل شرح حال ارسالی و معاینه تخصصی در جهت تکمیل اطلاعات موردنیاز
- درخواست منطقی آزمایشات پاراکلینیکی و تصویربرداری
- تشکیل پرونده،ثبت اطلاعات وتنظیم مدارک پزشکی و دندانپزشکی

#### استدلال بالینی ، تشخیص، تصمیم گیری و ارائه مشاوره برای بیمار:

- تفسیرآزمایشات پاراکلینیکی و تصویر برداری
- ادغام یافته های بالینی و پاراکلینیکی به منظور رسیدن به تشخیص
- استفاده از اطلاعات جمع آوری شده به منظور کمک به تأیید یارد تشخیص و ارائه مشاوره جهت پیگیری، درمان و تعیین پیش آگهی

## اداره بیمار :

- ارائه پیشنهادات مناسب تشخیصی ، درمانی و پیگیری
- درخواست و ارائه مشاوره پزشکی و دندانپزشکی
- ایجاد هماهنگی های لازم و ارجاع بیماران
- آموزش کارکنان
- پیگیری بیماران

## اهداف و توانمندی های اختصاصی مورد انتظار برای دانش آموختگان:

**الف) هدف کلی:** از آنجایی که محور توسعه و پیشرفت در همه جوامع بویژه کشورهای توسعه یافته، برنامه ریزی دقیق و همه جانبه علمی و عملی می باشد، هدف از اجرای برنامه آموزشی جدید، تربیت متخصص آسیب شناسی دهان و فک و صورت به نحوی که از نظر سطح آگاهی، دانش، نگرش، اعتقادات و باورها و مهارت های علمی و عملی در حد استانداردهای جهانی بوده و قادر به ارائه بهترین مراقبت های تشخیصی، بهداشتی و درمانی برای بیماران در زمینه سلامت دهان و سلامت عمومی باشد، همچنین بتواند خدمات آموزشی، پژوهشی و تحقیقاتی، تشخیصی و درمانی مرتبط مطابق با آخرین استانداردهای جهانی این رشته را ارائه نماید.

**ب) اهداف اختصاصی (سرفصل های آموزشی):** دانش آموختگان دوره جدید تخصصی رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت با استناد به سرفصل های مختلف ذکر شده، باید قادر باشند در زمینه های تشخیصی، آموزشی و پژوهشی بالاترین مهارت لازم را همگام با پیشرفت این رشته در جهان بدست آورند به گونه ای که بتوانند مطابق پیشرفتهای جهانی این رشته خدمات تعریف شده برای رشته تخصصی را انجام دهند.

برنامه آموزشی جدید به گونه ای طراحی شده است که دانش آموختگان دوره تخصصی این رشته، بتوانند پس از اتمام دوره، حداقل تواناییهای زیر را کسب کرده باشند:

- کسب پایه عملی هیستوپاتولوژی براساس دانش آناتومی، هیستوپاتولوژی، بیولوژی سلولی مولکولی و اصول پاتولوژی.
- آشنایی با جنبه های مختلف هیستوپاتولوژی عمومی.
- کسب دانش اختصاصی در زمینه بیماریهای مختلف حفره دهان و نسوج اطراف.
- کسب مهارتهای تشخیصی در زمینه های بیماریهای دهان، فک و صورت در سطح میکروسکوپی و ماکروسکوپی.

- آشنایی با تکنولوژی‌های مختلف و پیشرفته و جدید پاراکلینیک و آزمایشگاهی در جهت انتخاب روش مناسب در تفسیر علائم و تشخیص ضایعات دهان، فک و صورت.
- توانایی تنظیم گزارشات بیوپسی در سطح ماکروسکوپی و میکروسکوپی.
- کسب دانش حفاظت، سلامتی و امنیت شغلی در آزمایشگاه.
- کسب مهارت‌های مدیریتی در جهت اداره یک آزمایشگاه آسیب شناسی دهان و فک و صورت.
- توانایی آموزش، پژوهش و ارتقای علمی رشته در سطح کشوری و جهانی و مهارت بالینی-آزمایشگاهی .
- کسب نگرش در خصوص مباحث کلی آموزش و پژوهش در ارتباط با مباحث آسیب شناسی و سایر علوم مرتبط.
- کسب آگاهی و نگرش لازم در خصوص ضوابط و اصول اخلاق حرفه ای و قوانین پزشکی.

### ساختار کلی دوره و عناوین دروس:

ترکیب و محتوای دروس برنامه جدید دوره تخصصی رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت در ۳ بخش دروس علوم پایه، علوم وابسته و علوم تخصصی می باشد و به صورتی طراحی شده است که دستیار تخصصی پس از اتمام دوره آموزشی بتواند نگرش، دانش و مهارت لازم را در زمینه خدمات تشخیصی با کیفیت مطلوب کسب نموده، ضمن آنکه قادر به ارائه خدمات آموزشی- پژوهشی در حد استانداردهای بین المللی باشد.

شایان ذکر است، تنظیم کوریکولوم جدید به شکلی بوده که دستیار تخصصی از ابتدا با مبانی و مباحث آسیب شناسی و بافت شناسی عمومی آشنا شده و در ادامه با مطالب تخصصی این رشته آشنا گردد. ضمن آنکه آشنایی و فراگیری علوم مرتبط به صورت تدریجی و تا پایان دوره تخصصی صورت خواهد گرفت. دروسی که در این محتوی آموزشی پیش بینی شده اند عبارتند از:

### دروس علوم پایه:

این دروس به عنوان زیرساخت سایر علوم وابسته و تخصصی محسوب شده و هدف از ارائه آنها نوآموزی، یادآوری و تعمیق مباحثی است که به برخی از آنها در دوره دکتری عمومی دندانپزشکی اشاره گردیده است. این دروس شامل دروس علوم پایه مشترک و علوم پایه اختصاصی می باشد. دروس علوم پایه که جمعاً ۱۶ واحد از دوره تخصصی را به خود اختصاص داده اند که ۳ واحد از مجموع دروس علوم پایه، بصورت اختیاری است و دستیار موظف است حداقل یک واحد را انتخاب کند.

## دروس علوم وابسته:

این دروس در مورد ارتباط علمی متقابل با سایر رشته های تخصصی دندانپزشکی و پزشکی به بحث پرداخته و دانش صحیح را به دستیاران آموزش می دهند به نحوی که دستیاران با تواناییها، محدودیتها و پیشرفتهای نوین آشنا شوند. این دروس شامل دروس دانشکده ای و بیمارستانی بوده و توسط گروه های آموزشی مرتبط ارائه خواهد شد. دروس علوم وابسته جمعاً ۴۷ واحد از دوره تخصصی را به خود اختصاص داده و به شکل مشترک با گروههای آموزشی مرتبط ارائه خواهند شد.

## دروس علوم تخصصی:

این دروس که محتوی اصلی دوره تخصصی را تشکیل می دهند با هدف ارتقاء سطح دانش و آگاهی و مهارتهای کیفی مناسب در حیطه تخصصی آسیب شناسی دهان و فک و صورت آموزش داده می شوند. دروس علوم تخصصی جمعاً ۵۸ واحد از دوره تخصصی را به خود اختصاص می دهند که توسط گروه آموزشی آسیب شناسی دهان و فک و صورت آموزش داده خواهند شد.

جمع کل واحدهای آموزشی دوره تخصصی رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت ۱۲۰ واحد درسی می باشد. دستیار از ترم اول وارد گروه آموزشی خود شده و دروس اختصاصی به او ارائه می شود.

## راهبرد های آموزشی:

آموزش دستیاران بر اساس این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

یادگیری مبتنی بر وظایف (**task based**) شامل تلفیقی از دانشجو محور و استاد محور و

یادگیری مبتنی بر مشکل (**problem based**) و یادگیری جامعه نگر (**community oriented**)

یادگیری مبتنی بر موضوع (**subject directed**) و آموزش بیمارستانی (**hospital based**)

## روش های یاد دهی و یادگیری:

الگوی یادگیری و یاد دهی در برنامه جدید آموزشی مبتنی بر آموزش توسط استاد، دستیاران سال های بالاتر، خود دستیار از طریق مطالعه، تمرین و تمرکز می باشد. روش های عمده آموزش مورد استفاده در این برنامه شامل موارد زیر است:

۱- آموزش در گروه های کوچک: مرور کتب مرجع با نظارت اساتید، آموزش در حضور بیمار توسط استاد، آموزش پلکانی و مشاهده عملکرد دستیاران سال های بالاتر، مرور لام های آرشیو و بسته های لام های آموزشی، شرکت در کارگاه های آموزشی و ژورنال کلاب.

۲- آموزش در گروه های بزرگ: سخنرانی و ارائه کنفرانس های علمی درون بخشی و بین بخشی ، بین رشته ای و بین دانشگاهی، حضور در کلاس های عملی دانشجویان دندانپزشکی و ارائه آموزش به آنها در حضور اساتید مربوطه و برگزاری جلسات CPC .

### ۳- آموزش مهارت Surgical pathology

۴- حضور در برنامه های گزارش صبحگاهی بیمارستانی و راندهای کاری و آموزشی در دانشکده دندانپزشکی و انجام مشاوره های تخصصی مرتبط

۵- آموزش سرپایی با استاد در بخش و آموزش در اتاق عمل، آموزش در آزمایشگاه پاتولوژی بیمارستان و دانشکده، شرکت در برنامه پاس نمونه ها مطابق برنامه گروه

۶- یادگیری بر اساس تمرین و مشاهده لام های ضایعات مختلف و مرور لام های میکروسکوپی موجود در آرشیو.

۷- خود یادگیری از طریق مشاهده ، مطالعه و تکرار منابع موجود.

۸- نوشتن گزارش پاتولوژی نمونه های بخش بصورت مستقل و تحت نظارت اساتید مربوطه.

۹- انجام پژوهش های کاربردی و چاپ مقالات مربوطه در مجلات معتبر داخلی و خارجی.

۱۰- ارائه باز خورد سنجش های کتبی و عملی به دستیاران

## وظایف دستیاران در طول دوره:

از دستیاران و دانش آموختگان این رشته انتظار می رود:

### □ نوع دوستی:

۱. ترجیح منافع بیماران
۲. رعایت عدالت و نوع دوستی در مواجهه با بیماران مختلف
۳. توجه به تمام ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی بیماران
۴. صرف زمان کافی در تمامی مراحل مراقبت از بیماران
۵. توجه به خواسته ها و مشکلات بیماران
۶. رعایت حقوق بیماران

## □ وظیفه شناسی و مسئولیت:

۱. تعهد کافی نسبت به انجام وظایف خود
۲. صرف زمان کافی در پاسخگویی به سوالات بیماران
۳. ارائه اطلاعات مربوط به وضعیت بیمار به وی و همراهان او با مناسب ترین شیوه
۴. داشتن تعامل سازنده با اعضای تیم سلامت و سایر دستیاران
۵. احساس مسئولیت در تمامی مراحل مراقبت و انتقال بیماران
۶. کسب اجازه از بیماران برای مصاحبه، انجام معاینه و هر کار تشخیصی درمانی از بیماران
۷. ارائه آموزش های لازم در ارتباط با حیطة تخصصی خود در مورد پیشگیری از تشدید بیماری ، بروز عوارض ، عود ، پیش آگهی به بیماران
۸. در حوزه شرافت و درستکاری ، رعایت صداقت، رازداری و حریم خصوصی بیماران

## □ احترام به دیگران:

۱. احترام به عقاید، آداب ، رسوم و عادات بیماران
۲. برخورد محترمانه با همه بیماران به عنوان یک انسان
۳. احترام به وقت بیماران و رعایت نظم و ترتیب
۴. احترام به همراهان بیمار، همکاران و کادر تیم درمانی
۵. رعایت وضعیت ظاهری مطابق با شئون حرفه ای

## □ تعالی شغلی:

۱. انتقاد پذیر بودن
۲. شناخت محدودیت های علمی در استفاده از مشاوره و درخواست کمک در موارد لازم
۳. ارتقا مستمر، دانش و توانمندیهای خود و شرکت در همایش ها و سمینارهای علمی
۴. به کار گیری اقدامات تشخیصی و مشاوره ای مناسب، مطابق با امکانات و دستاوردهای علمی در دسترس
۵. به کارگیری استانداردهای ثبت مستندات و گزارش نویسی با استفاده از الگوهای توصیف میکروسکوپی دقیق و مناسب



## نمونه هایی از الگوهای توصیف میکروسکوپی:

<p>1. توصیف نوع و ضخامت پوشش مخاط دهان: یک لایه (نازک / متوسط / ضخیم) از (ارتو / پاراکراتین یا هر دو) در سطح. لایه خاردار دارای ضخامت (آتروفیک / معمول / متغیر).</p> <p>2. توصیف لایه خاردار:</p>	<p>ضایعه پلاک مانند یا ماکولار</p>
<p>Spongiosis/ leukocyte exocytosis/ squamatization of the basal cells / atypia or dysplasia/or not/ the epithelium maintains the usual pattern of maturation or not</p> <p>3. توصیف لامینا پروپریا: حضور التهاب (وجود یا عدم وجود) // میزان شدت التهاب (خفیف / متوسط / شدید) / نوع سلول های التهابی موجود (نوتروفیل / لنفوسیت / پلازما سل / ائوزینوفیل / هیستوسیت . مخاط دهان فاقد زیر مخاط است. نهایتا تشخیص را مطرح نمایید. در مورد چنین ضایعات مسطحی که فاقد برجستگی هستند، محل دقیق و نحوه تهیه نمونه را بنویسید. اگر در درخواست، محل ذکر نشده باشد از واژه بیوپسی استفاده نمایید.</p>	<p>کیست</p>
<p>1. توصیف پوشش کیست: دارای پوشش اپیتلیالی یا فاقد آن / ارتو یا پاراکراتین / زه یا غیر کراتینیزه / ضخیم یا نازک / یکنواخت یا متغیر / حضور Spongiosis/ exocytosis/Rushton bodies</p> <p>2. توصیف دیواره کیست: وجود التهاب / شدت التهاب / نوع سلول های التهابی / حضور هر بافت یا ماده دیگر</p> <p>3. آیا استخوان دیده می شود و اگر چنین است، نوع آن ؟ / وجود عضله یا مواد خارجی ذکر شود نهایتا از آنجاکه کیست ها فضا اشغال می کنند باید به عنوان یک ضایعه بافت نرم sign out شوند. مثال:</p>	<p>تومور یا فرآیند نئوپلاستیک</p>
<p>Soft tissue, right ventral tongue, excision: oral lymphoepithelial cyst</p> <p>1. توصیف نوع بافت در حال پروليفراسیون: ضایعه یا تومور مورد بررسی شامل پروليفراسیون یا توده (کپسوله / غیر کپسوله) از (سلول های دوکی / بافت فیبروواسکولار / سلول های ژانت و....)</p> <p>2. طرح رشدی در بزرگنمایی کم: به عنوان مثال ذکر وجود</p> <p>3. توصیف سلول های تومور: از کلیت سلول ها (شکل و اندازه) شروع کنید. مشخص بودن یا نبودن مرزهای سلولی / توصیف سیتوپلاسم ، هسته، تعداد هسته ها، کروماتین متراکم یا پراکنده / فعالیت میتوزی.</p> <p>4. در مورد همه نئوپلاسم ها بایستی در رابطه با حاشیه تومور اظهار نظر شود.</p> <p>پرورش یک چشم با بصیرت برای پاتولوژی یک اقدام ضروری است. اینکار با تمرین ممکن می شود. مهم این است که شما آنچه را می بینید به درستی توصیف کنید و تشخیص بدهید نه اینکه به طور تصادفی تشخیصی را مطرح کنید. پس از بررسی یک ضایعه اگر هنوز به تشخیص نرسیده اید، باید حداقل مشخص نمایید که ماهیت ضایعه واکنشی / التهابی یا نئوپلاسم خوش خیم یا نئوپلاسم بدخیم است. اگر ضایعه نئوپلاستیک می باشد باید گمان خود در باره تمایز آن که مثلا اپیتلیالی یا عروقی یا لیپوماتیک یا عضلانی یا .... است را مشخص نمایید و برای اولویت قرار دادن هر تشخیص افتراقی باید بتوانید دلایل خود را بیان کنید. برای کسب این توانمندی باید به طور گسترده و مداوم مطالعه کنید.</p>	<p>تومور یا فرآیند نئوپلاستیک</p> <p>ارائه تشخیص افتراقی</p>

## روش های ارزیابی: (Assessment Methods)

دستیاران با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد.

□ به منظور ارزیابی سطوح اولیه و متوسط یادگیری شامل دانش و دانش کاربردی با استفاده از آزمون های مختلف کتبی چون: تشریحی، چهار گزینه ای (MCQ)، True/ False، ویژگی های کلیدی، آزمون تدبیر مشکل بیمار

□ به منظور ارزیابی سطوح پیشرفته یادگیری شامل مهارت و عملکرد با استفاده از آزمون های مختلف شفاهی چون:

## OSCE, DOPS , Logbook , Portfolio, 360

### حداقل امکانات، فضاها و تجهیزات آموزشی مورد نیاز:

این موارد به شرح ذیل می باشد:

□ **حداقل هیئت علمی مورد نیاز:** حداقل ۶ عضو هیئت علمی در بخش تخصصی آسیب شناسی دهان و فک

و صورت با توجه به رتبه علمی و سابقه کار ترجیحا:

یک نفر استاد

سه نفر دانشیار

دو نفر استادیار

### □ کارکنان آموزش دیده مورد نیاز در بخش آسیب شناسی دهان دانشکده:

تکنیسین های آموزش دیده جهت نمونه برداری، آماده سازی نمونه ها، نگهداری نمونه ها، بایگانی آموزشی، تهیه و نگهداری مواد مصرفی، نگهداری تجهیزات و غیره، پرسنل پذیرش، منشی بخش، خدمات.

### □ فضاهای تخصصی مورد نیاز در بخش آسیب شناسی دهان دانشکده:

الف) فضاها و امکانات عمومی:

کلاس، سالن اجتماعات، اتاق دستیاران، اتاق استادان، کتابخانه دانشکده، اتاق یا قفسه کتاب در بخش با کلیه رفانس های مورد نیاز، اینترنت پرسرعت، رایانه و نرم افزارهای مورد نیاز، امکانات سمعی و بصری کافی و مناسب، بایگانی لام های آموزشی، بایگانی نمونه ها، بایگانی پرونده های آموزشی، اتاق مدیر و اعضای گروه، منشی، تایپیست و کارشناسها.

ب) فضاها و امکانات تخصصی:

یک آزمایشگاه آسیب شناسی مجهز و استاندارد در دانشکده دندانپزشکی با تجهیزات لازم، میکروسکوپ دوچشمی، یک عدد به ازای هر دستیار، میکروسکوپ استاد دانشجو ۲ و ۵ کاربر دوچشمی.

بخش آسیب شناسی بیمارستانی شامل واحدهای آسیب شناسی جراحی، سیتولوژی، هماتولوژی، بیوشیمی، سرولوژی، ایمونولوژی، باکتری شناسی، ویروس شناسی، انگل شناسی، قارچ شناسی، ژنتیک انسانی.

## □ حداقل تعداد بیوپسی ها، نمونه ها و بیماران آموزشی مورد نیاز در سال :

۳۰۰ نمونه بیوپسی وارسال شده به بخش آسیب شناسی دهان و فک و صورت

## □ حداقل تجهیزات و امکانات تخصصی مورد نیاز:

موارد ذکر شده در لیست های زیر فقط شامل موارد کلی می باشد. ارزیابی کفایت تجهیزات موجود در آزمایشگاههای مجری آموزش دستیاری آسیب شناسی دهان و فک و صورت در توان و بر عهده آسیب شناسان عضو تیم ارزیابی می باشد.

### - Histopathology and cytopathology

1 – Tissue processors (conventional, rapid)

2 – Cyto centrifuge

3 – Thin prep systems

4 – Microtome (conventional, cryotome)

5 – Paraffin and water bath

6 – Microscope

7 – Microwave and autoclave

8 – IHC staining systems and reagents

9 - Histochemistry staining and reagents

10 – Grossing work stations

11 - Filing systems for slides and paraffin blocks

12 – Appropriate safety cabinets

### - Laboratory biosafety instruments:

1- Disposable gloves ,clothing, mask, etc.

2- biosafety hoods and cabinets

3-autoclaves and sterilizers

4- ultraviolet lamps and air filters and other disinfection systems

## □ رشته ها و بیمارستان های آموزشی مرتبط مورد نیاز:

حداقل گروه های تخصص دندانپزشکی شامل: بیماری های دهان، رادیولوژی دهان و فک و صورت، جراحی

دهان و فک و صورت که به تربیت دستیار تخصصی مشغول می باشند

حداقل یک بیمارستان آموزشی دارای بخش های تخصصی آسیب شناسی گوش و حلق و بینی، پوست، خون و

انکولوژی، غدد، جراحی دهان و فک و صورت، که به تربیت دستیار تخصصی مشغول می باشند و گروه های علوم

پایه پزشکی شامل بافت شناسی، آناتومی، ایمونولوژی، ژنتیک.

حداقل کتب و مجلات مورد نیاز (آخرین ویرایش)

1. Neville B, Damm DD. Oral and Maxillofacial Pathology.
2. Regezi j, Sciubba J, Jordan R. Oral Pathology: Clinical Pathologic Correlations.
3. Nanci A. Ten Cate's Oral Histology.
4. Pathologic Basis Disease, Kumar V. Robbins & Cotran
5. Woo SB. Oral Pathology. 2th Ed. 2017.
- 6- Robbins and cotran pathologic basis of disease ,vinay kumar
- 7- Rosai and Ackerman's Surgical pathology, Juan Rosai
- 8- Sternberg's diagnostic Surgical pathology ,stacey E. mills
- 9- Bone tumors ,howard D. Dorfman
- 10- Enzinger and weiss's soft tissue tumors, sharon w .weiss
- 11- Diagnostic immunohistochemistry, David Dabbs

مجلات:

- 1- Journal of Oral Pathology & Medicine
- 2- Journal of Oral Oncology
- 3- Journal of Oral Surgery Oral Medicine Oral Pathology Oral Radiology

## فهرست منابع:

در تهیه محتوای این برنامه آموزشی از منابع و متون زیر استفاده شده است:

1. برنامه آموزشی رشته تخصصی آسیب شناسی دهان و فک و صورت بازنگری سال 1392 مصوب دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی
2. برنامه آموزشی و ضوابط رشته تخصصی آسیب شناسی مصوب کمیسیون تدوین و برنامه ریزی آموزشی دیماه 1393
3. برنامه آموزشی دوره دندانپزشکی عمومی مصوب شصت و هشتمین جلسه مورخ 1396/11/1 شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی با تایید شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی
4. نتایج مطالعه ای با عنوان " وضعیت حال و آینده آسیب شناسی دهان و فک و صورت در ایران: یک مطالعه چند مرکزی در سال 1399 " با شماره 9338 و شناسه اخلاق IR.SSU.REC.1399.195 که طی نامه ای از سوی انجمن آسیب شناسی دهان و فک و صورت ایران به شماره 410/99 مورخ 1399/10/29 به دبیر محترم شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی ارسال گردید.
5. HARVARD SCHOOL OF DENTAL MEDICINE ADVANCED GRADUATE EDUCATION PROGRAM IN ORAL AND MAXILLOFACIAL PATHOLOGY.2017
6. Bahadori M, Eslami M, Azizi MH. A brief history of oral and maxillofacial pathology in Iran. Archives of Iranian Medicine. 2018;21(11):551-5.
7. Cheng F-C, Chang JY-F, Lin T-C, Chang W-C, Chiang C-P, Chang Y-T. Current practice patterns and training project of oral pathology specialists in Taiwan. Journal of Dental Sciences. 2020.

# بخش دوم

الف) جدول دروس علوم پایه مشترک رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیشنیاز	جمع واحد	ساعت آموزش			تعداد و نوع واحد			نام درس
		کارگاهی	عملی	نظری	کارگاهی	عملی	نظری	
	۱	۵۱	-	-	۱	-	-	آموزش پزشکی ۱
	۱	۵۱	-	-	۱	-	-	آموزش پزشکی ۲*
	۱	۵۱	-	-	۱	-	-	روش تحقیق و EBD
	۰/۵	۲۶	-	-	۰/۵	-	-	فتوگرافی بالینی *
	۰/۵	۲۶	-	-	۰/۵	-	-	فوریت های پزشکی *
	۱	۵۱	-	-	۱	-	-	قوانین پزشکی، اخلاق حرفه ای و پزشکی قانونی
	۱	۵۱	-	-	۱	-	-	کنترل عفونت و ایمنی بیمار
	۶	۳۰۷	-	-	۶	-	-	جمع

\* این دروس بصورت انتخابی میباشند. دستیار باید حداقل یک واحد را انتخاب کند.

(ب) جدول دروس علوم پایه اختصاصی رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیشنیاز	جمع واحد	ساعت آموزش			تعداد و نوع واحد			نام درس	کدرس
		کارگاهی	عملی	نظری	کارگاهی	عملی	نظری		
	۲	-	-	۳۴	-	-	۲	آسیب شناسی عمومی نظری	۷
	۱	-	-	۱۷	-	-	۱	آناتومی سر و گردن نظری	۸
	۱	-	-	۱۷	-	-	۱	ایمونولوژی پایه	۹
۱۲	۱	-	-	۱۷	-	-	۱	بافت شناسی دهان نظری	۱۰
۱۳	۱	-	۳۴	-	-	۱	-	بافت شناسی دهان عملی	۱۱
	۱	-	-	۱۷	-	-	۱	بافت شناسی عمومی نظری	۱۲
	۱	-	۳۴	-	-	۱	-	بافت شناسی عمومی عملی	۱۳
	۰/۵	-	-	۹	-	-	۰/۵	بیولوژی مولکولی نظری	۱۴
	۱/۵	-	۵۱	-	-	۱/۵	-	بیولوژی مولکولی عملی	۱۵
-	۱۰	-	۱۱۹	۱۱۱	-	۳/۵	۶/۵	جمع	



ج) جدول دروس علوم وابسته دانشکده ای رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیشنیاز	جمع واحد	ساعت آموزش			تعداد و نوع واحد			نام درس	کلاس
		کارگاهی	عملی	نظری	کارگاهی	عملی	نظری		
-	۱	۵۱	-	-	۱	-	-	اصول حفاظت شخصی و ایمنی در آزمایشگاه وارگونومی	۱۶
-	۱	-	۱۷	۸	-	۰/۵	۰/۵	بیماریهای دهان نظری - عملی	۱۷
-	۳	-	۱۰۲	-	-	۳	-	جراحی دهان فک و صورت عملی	۱۸
-	۱	-	۱۷	۸	-	۰/۵	۰/۵	رادیولوژی دهان نظری - عملی	۱۹
-	۶	۵۱	۱۳۶	۱۶	۱	۴	۱	جمع	

د) جدول دروس علوم وابسته بیمارستانی رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیشنیاز	جمع واحد	ساعت آموزش			تعداد و نوع واحد			نام درس	کلاس
		کارگاهی	عملی	نظری	کارگاهی	عملی	نظری		
۷،۱۲،۱۳	۳۴	-		دو ترم	-		۳۴	آسیب شناسی عمومی بیمارستانی	۲۰
۲۰	۲	-	۱۰۲	-	-	۳	-	گوش و حلق بینی و پاتولوژی گوش و حلق و بینی	۲۱
۲۰	۳	-	۱۰۲	-	-	۳	-	درماتولوژی و درماتوپاتولوژی	۲۲
۲۰	۲	-	۶۸	-	-	۲	-	هماتوانکولوژی	۲۳
-	۴۲	-	۱۴۲۸	-	-		۴۲	جمع	

(ه) جدول دروس علوم تخصصی رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیشینیا	جمع واحد	ساعت آموزش			تعداد و نوع واحد			نام درس	کد درس
		کارگاهی	عملی	نظری	کارگاهی	عملی	نظری		
۱۱،۱۰	۲	-	-	۳۴	-	-	۲	آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۱	۲۴
۱۱،۱۰	۲	-	-	۳۴	-	-	۲	آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۲	۲۵
۱۱،۱۰	۳	-	-	۳۴	-	-	۲	آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۳	۲۶
۱۱،۱۰	۴	-	-	۶۸	-	-	۴	آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۴	۲۷
۱۱،۱۰	۵	-	-	۸۵	-	-	۵	آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۵	۲۸
-	۳	-	۱۰۲	-	-	۳	-	آسیب شناسی اختصاصی دهان و فک و صورت عملی ۱	۲۹
-	۳	-	۱۰۲	-	-	۳	-	آسیب شناسی اختصاصی دهان و فک و صورت عملی ۲	۳۰
-	۳	-	۱۰۲	-	-	۳	-	آسیب شناسی اختصاصی دهان و فک و صورت عملی ۳	۳۱
-	۳	-	۱۰۲	-	-	۳	-	آسیب شناسی اختصاصی دهان و فک و صورت عملی ۴	۳۲
-	۵	-	۱۷۰	-	-	۵	-	آسیب شناسی اختصاصی دهان و فک و صورت عملی ۵	۳۳
-	۱	-	-	۱۷	-	-	۱	بررسی مقالات ۱	۳۴
-	۱	-	-	۱۷	-	-	۱	بررسی مقالات ۲	۳۵
-	۱	-	-	۱۷	-	-	۱	بررسی مقالات ۳	۳۶
-	۲	-	۶۸	-	-	۲	-	پاس و گزارش نویسی ۱	۳۷
۳۷	۴	-	۱۳۶	-	-	۴	-	پاس و گزارش نویسی ۲	۳۸
۳۸	۴	-	۱۳۶	-	-	۴	-	پاس و گزارش نویسی ۳	۳۹
-	۱	-	-	۱۷	-	-	۱	پایان نامه ۱	۴۰
۴۰	۱	-	۳۴	-	-	۱	-	پایان نامه ۲	۴۱
۴۱	۲	-	۶۸	-	-	۲	-	پایان نامه ۳	۴۲

۴۲	۲	-	-	۳۴	-	-	۲	پایان نامه ۴	۴۳
۴۳	۴	-	-	۶۸	-	-	۴	پایان نامه ۵	۴۴
-	۱	-	۳۴	-	-	۱	-	مشارکت در آموزش آسیب شناسی دهان عملی ۱	۴۵
-	۱	-	۳۴	-	-	۱	-	مشارکت در آموزش آسیب شناسی دهان عملی ۲	۴۶
-	۵۸	-	۱۰۸۸	۴۲۵	-	۳۲	۲۵	جمع	

چینش پیشنهادی دروس دوره تخصصی رشته آسیب شناسی دهان و فک و صورت

نیمسال اول

ردیف	نام واحد	تعداد واحد	نوع واحد
۱	آسیب شناسی اختصاصی عملی ۱	۳	عملی
۲	آسیب شناسی اختصاصی نظری ۱ و ۲	۴	نظری
۳	آسیب شناسی عمومی نظری	۲	نظری
۵	آناتومی سر و گردن نظری	۱	نظری
۶	اصول حفاظت شخصی و ایمنی در آزمایشگاه وارگونومی	۱	کارگاهی
۷	ایمونولوژی پایه	۱	نظری
۸	بافت شناسی عمومی نظری	۱	نظری
۹	بافت شناسی عمومی عملی	۱	عملی
۱۰	بافت شناسی دهان نظری	۱	نظری
۱۱	بافت شناسی دهان عملی	۱	عملی
۱۲	بیولوژی سلولی مولکولی	۲	نظری-عملی
۱۳	پاس و گزارش نویسی ۱	۲	عملی
	جمع واحدها	۲۰	

نیمسال دوم

ردیف	نام واحد	تعداد واحد	نوع واحد
۱۴	آسیب شناسی عمومی بیمارستانی	۱۷	عملی
۱۵	آسیب شناسی اختصاصی عملی ۲	۳	عملی
	جمع واحدها	۲۰	-

### نیمسال سوم

ردیف	نام واحد	تعداد واحد	نوع واحد
۱۶	آسیب شناسی عمومی بیمارستانی	۱۷	عملی
۱۷	بیماریهای دهان نظری - عملی	۱	نظری/عملی
۱۸	پایان نامه ۱	۱	نظری
۱۹	رادیولوژی دهان نظری - عملی	۱	نظری - عملی
	جمع واحدها	۲۰	-

### نیمسال چهارم

ردیف	نام واحد	تعداد واحد	نوع واحد
۲۰	آسیب شناسی اختصاصی عملی ۳	۳	عملی
۲۱	آسیب شناسی اختصاصی نظری ۳	۲	نظری
۲۲	بررسی مقالات ۱	۱	نظری
۲۳	پایان نامه ۲	۱	عملی
۲۴	جراحی دهان وفک و صورت	۳	عملی
۲۵	درماتولوژی و درماتوپاتولوژی	۳	عملی
۲۶	گوش و حلق و بینی / پاتولوژی گوش و حلق و بینی	۳	نظری - عملی
۲۷	مشارکت در آموزش آسیب شناسی دهان عملی ۱	۱	عملی
۲۸	هماتوانکولوژی	۲	عملی
۲۹	روش تحقیق و EBD	۱	کارگاهی
	جمع واحدها	۲۰	-

## نیمسال پنجم

ردیف	نام واحد	تعداد واحد	نوع واحد
۳۰	آسیب شناسی اختصاصی عملی ۴	۳	عملی
۳۱	آسیب شناسی اختصاصی نظری ۴	۴	نظری
۳۲	آموزش پزشکی ۱	۱	کارگاهی
۳۳	بررسی مقالات ۲	۱	نظری
۳۴	پاس و گزارش نویسی ۲	۴	عملی
۳۵	پایان نامه ۳و۴	۴	عملی
۳۶	مشارکت در کلاس آسیب شناسی تخصصی عملی ۲	۱	عملی
۳۷	کنترل عفونت و ایمنی بیمار	۱	کارگاهی
۳۸	قوانین پزشکی و اخلاق حرفه ای و پزشکی قانونی	۱	کارگاهی
	جمع واحد	۲۰	-

### نیمسال ششم

ردیف	نام واحد	تعداد واحد	نوع واحد
۳۹	آسیب شناسی اختصاصی عملی ۵	۵	عملی
۴۰	آسیب شناسی اختصاصی نظری ۵	۵	نظری
۴۱	بررسی مقالات ۳	۱	نظری
۴۲	پاس و گزارش نویسی ۳	۴	عملی
۴۳	پایان نامه ۵	۴	نظری
۴۴	* واحد اختیاری	۱	کارگاهی
	جمع واحدها	۲۰	-

### دروس اختیاری \*

ردیف	نام واحد	تعداد واحد	نوع واحد
۴۵	فتوگرافی بالینی	۰/۵	کارگاهی
۴۶	فوریت های پزشکی	۰/۵	کارگاهی
۴۷	آموزش پزشکی ۲	۱	کارگاهی
	جمع واحدها	۲	-

\* گرفتن یک واحد از این دروس الزامی است.

# بخش سوم



نام درس: آموزش پزشکی ۱

کد درس: ۱

تعداد و نوع واحد: ۱ واحد کارگاهی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۵۱ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال سوم

گروه ارائه دهنده واحد: آموزش پزشکی

**اهداف کلی:** هدف از دروس آموزش پزشکی به منظور کسب توانمندی لازم توسط دستیار برای آماده سازی او جهت مشارکت در تدریس و ارزشیابی در دروس نظری، کارگاهی، پیش بالینی و بالینی در رشته تخصصی خود می باشد.

### سرفصل های آموزشی

- نقش یک هیئت علمی در زمینه آموزش
- اصول یاددهی - یادگیری
- انواع یادگیری
- مهارت های فرآیند تدریس
- ویژگی ها و وظایف استاد
- طراحی درس
- اهداف آموزشی
- اصول تهیه محتوای آموزشی
- متن سخنرانی
- متن پرسش و پاسخ
- آموزش در گروه های کوچک
- روش های مختلف آموزش گروهی
- ایفای نقش و شبیه سازی
- آموزش در کلینیک
- وسایل کمک آموزشی
- تخته های هوشمند
- تهیه پاورپوینت
- آموزش کلاسهای آنلاین و مجازی

نام درس : آموزش پزشکی ۲ \*

تعداد و نوع واحد: ۱ واحد کارگاهی

زمان ارائه واحد: نیمسال دوم سال سوم

پیش نیاز و همزمان: آموزش پزشکی ۱

کد درس: ۲

ساعت آموزشی در طول دوره: ۵۱ ساعت

گروه ارائه دهنده واحد: آموزش پزشکی

**اهداف کلی:** هدف از دروس آموزش پزشکی به منظور کسب توانمندی لازم توسط دستیار برای آماده سازی او جهت مشارکت در تدریس و ارزشیابی در دروس نظری، کارگاهی، پیش بالینی و بالینی در رشته تخصصی خود می باشد.

### سرفصل های آموزشی :

- طرح درس اختصاصی
- ارزشیابی دانشجو و روشهای آن
- سوالات چند گزینه ای
- سوالات تشریحی
- سطح بندی سوالات امتحانی
- ارزیابی در هنگام کار
- طراحی DOPS
- امتحانات OSCE
- آزمون شفاهی
- تجزیه و تحلیل سوالات
- ارزشیابی برنامه
- Course Planning
- Log book
- Port folio
- دیدگاه مبتنی بر توانمندی یادگیری
- Standard patent
- تلفیق در آموزش

\*این واحد اختیاری میباشد.

نام درس: روش تحقیق و EBD

کد درس: ۳

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد کارگاهی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۰۲ ساعت

پیش نیاز و همزمان: ندارد

اهداف کلی: کسب آگاهی از بنیادهای پژوهش علمی و آشنایی با روشهای تحقیق در حوزه آموزش و مهارت یابی در انتشار نتایج پژوهش.

سرفصل های آموزشی (عنوان محتوا) درس روش تحقیق و EBD به همراه روش یاددهی - یادگیری

ردیف	عنوان محتوای آموزشی	روش یاددهی - یادگیری	ساعت آموزش
۱	مبانی تحقیق و دندانپزشکی مبتنی بر شواهد و اصول طراحی سوال در دندانپزشکی مبتنی بر شواهد	Problem oriented lecture	۳
۲	مروری بر منابع علمی	Problem oriented lecture	۳
۳	موتورهای جستجوگر و سایت های مهم و کاربردی در دندانپزشکی	کارگاهی	۶
۴	آشنایی بانرم افزارهای مدیریت منابع علمی انواع مطالعات در تحقیقات دندانپزشکی	کار عملی	۹
۵	انواع مطالعات در تحقیقات دندانپزشکی	سخنرانی تعاملی	۳
۶	مطالعات توصیفی	سخنرانی، بحث در گروه های کوچک	۳
۷	شاخصهای اندازه گیری سلامت و بیماری	Problem oriented lecture	۳
۸	شاخصهای اندازه گیری ارتباط	Problem oriented lecture	۳
۹	اصول مطالعات تحلیلی - مشاهده ای	سخنرانی	۳
۱۰	مطالعات مداخله ای	Problem oriented lecture	۳
۱۱	مطالعات مروری	سخنرانی	۳
۱۲	ارزیابی تست های تشخیصی	Problem oriented lecture	۳
۱۳	خطاها و علیت	Problem oriented lecture	۳
۱۴	مبانی آمار توصیفی	Problem oriented lecture	۶
۱۵	برآورد و آزمون فرض	Problem oriented lecture	۶

۳	سخنرانی	ارزیابی نقادانه	۱۶
۳	سخنرانی، بحث در گروههای کوچک	اولویت بندی و انتخاب موضوع و بیان مساله	۱۷
۳	سخنرانی، بحث در گروههای کوچک	اهداف، فرضیات و متغیرها و مدیریت تحقیق و اخلاق در پژوهش	۱۸
۳	سخنرانی، بحث در گروههای کوچک	روشهای جمع آوری داده ها و پرسشنامه	۱۹
۳	سخنرانی، بحث در گروههای کوچک	نمونه گیری و محاسبه حجم نمونه	۲۰
۳	Problem oriented lecture	خطاهای تحقیق - تورش	۲۱
۳	Problem oriented lecture	برهمکنش و خطاهای تحقیق - مخدوش شدگی	۲۲
۳	سخنرانی، بحث در گروههای کوچک	ملاحظات خاص مطالعات همگروهی و ملاحظات خاص مطالعات مورد- شاهدهی	۲۳
۳	سخنرانی، بحث در گروههای کوچک	ملاحظات خاص مطالعات مداخله ای	۲۴
۳	سخنرانی، بحث در گروههای کوچک	ملاحظات خاص ارزیابی تستهای تشخیصی	۲۶
۳	Problem oriented lecture	مطالعات کیفی	۲۷
۶	Problem oriented lecture	آشنایی با کاربرد آزمونهای آماری در دندانپزشکی	۲۸

نام درس : فتوگرافی بالینی \*

کددرس: ۴

تعداد و نوع واحد: ۰/۵ واحد کارگاهی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۲۶ ساعت

پیش نیاز و همزمان: ندارد

اهداف کلی: آشنایی با انواع دوربین عکاسی و تهیه فتوگرافی تخصصی از بیماران دندانپزشکی و ذخیره سازی آن.

حداقل مهارت های عملی: دستیار به صورت مداوم باید نسبت به اقداماتی که در موارد اورژانس باید انجام شود مسلط

باشد و بر روی بیمار استاندارد شده نشان بدهد. برای این منظور در معرض دید قرار دادن فلوجارت درمان فوریت‌های پزشکی

توسط دستیار الزامی است.

سرفصل های آموزشی :

مدت آموزش (جلسه)	عنوان محتوای آموزشی	
1	آشنایی با انواع دوربین های مناسب و استاندارد و آشنایی با نحوه کاربرد دوربین و استفاده از تکیه گاه	۱
1	آشنایی با انواع رترکتورها، آینه ها و نحوه کاربرد آنها	۲
1	فتوگرافی پرتیت و پروفایل	۳
1	فتوگرافی خارج دهانی و داخل دهانی	۴
1	تهیه فتوگرافی از رادیوگرافی ها و کست ها	۵
1	آشنایی با تصاویر سه بعدی و تهیه آنها	۶
1	آشنایی با رفع مشکلات احتمالی در حین فتوگرافی در کارگاه و گروه	۷
0	انجام تصاویر استاندارد در رشته تخصصی و نحوه تهیه و آنالیز آنها توسط اساتید گروه مربوطه	۸
0	انجام تصاویر سه بعدی و آنالیز آنها توسط اساتید گروه مربوطه	۹
1	نحوه سوپرایمپوزیشن تصاویر فتوگرافی و رادیوگرافی	۱۰
1	آشنایی با ذخیره سازی تصاویر دو بعدی و سه بعدی	۱۱
1	آشنایی با نرم افزارهای مرتبط با فتوگرافی و ویرایش تصاویر	۱۲
1	Power Point با Slide Presentations	۱۳

\*این واحد اختیاری میباشد.

کد درس: ۵

نام درس: فوریت های پزشکی \*

ساعت آموزشی در طول دوره: ۲۶ ساعت

تعداد و نوع واحد: ۰/۵ واحد کارگاهی

پیش نیاز و همزمان: ندارد

**اهداف کلی:** کسب مهارت جهت تشخیص و درمان موارد فوریت های پزشکی شایع در کلینیک های دندانپزشکی و آموزش بر روی مدل های آموزش.

**سرفصل های آموزشی:**

۱- نحوه گرفتن شرح حال، تاریخچه پزشکی و نقش آن در پیشگیری و تشخیص فوریتها و معاینات

۲- وسایل و تجهیزات در فوریت ها

۳- فوریت های شایع و نحوه درمان آنها: شامل واکنش های از دیاد حساسیت، مشکلات تنفسی، تغییرات سطح هشیاری

۴- احیای قلبی ریوی

۵- تکنیک های مورد استفاده فوری در ارتباط با راههای هوای - تنفسی و جریان خون

۶- کاربرد داروها در فوریت های پزشکی

۷- مهارت های کاربردی در فوریت های پزشکی (تزریقات - سرم تراپی...)

۸- آشنایی با مواد و تجهیزات اورژانس موجود در بخش و یا امکانات مشترک موجود در دانشکده

\*\*توصیه میشود جلسات آموزشی به صورت کارگاه ۲۶ ساعته بوده و آموزش توسط اساتید گروه آموزشی جراحی دهان و فک و صورت با همکاری گروه طب اورژانس برگزار شود.

\*این واحد اختیاری میباشد.

نام درس: قوانین پزشکی و اخلاق حرفه ای و پزشکی قانونی  
 تعداد و نوع واحد: ۱ واحد کارگاهی  
 کد درس: ۶  
 ساعت آموزشی در طول دوره: ۵۱ ساعت  
 پیش نیاز و همزمان: ندارد

**اهداف کلی:** توانمندسازی دستیاران در زمینه تئوریهای پایه اخلاق، تعهدات حرفهای و تشخیص آنان در قبال جامعه و حقوق قانونی بیمار و همکاران. در این دوره مهارتهای تشخیص مسایل اخلاقی در ارتباط با بیماران و پرسنل درمانی در هنگام بروز، تجزیه و تحلیل آن در دستیاران تقویت میگردد تا بتوانند با بکارگیری موازین اخلاقی و حقوقی در محیط آموزشی و پژوهشی بعنوان استاد و محقق و همچنین در طی ارائه خدمات بعنوان درمانگر شایسته ترین تصمیم را اخذ کند. از طرفی آشنایی با قوانین پزشکی قانونی جهت کمک به بیماران و خود و همکاران جهت احقاق حق طرفین.

**سرفصلهای آموزشی :**

عنوان محتوای آموزشی	
اخلاق عمومی و کاربردی و کلیات پروفشنالیسم	۱
نوع دوستی و احترام، تعالی شغلی و عدالت	۲
شرافت و درستکاری، وظیفه شناسی	۳
تاریخچه و فلسفه اخلاق، و اصول چهارگانه اخلاق زیستی	۴
مکاتب و تئوریهای اخلاقی	۵
ابزارهای تشخیصی در تصمیم گیری های اخلاقی	۶
رضایت آگاهانه، برائت و تعیین ظرفیت تصمیم گیری جایگزین	۷
تعارض منافع	۸
ارتباط دندانپزشک با سایر اعضای کادر سلامت	۹
اصول مطب داری، ثبت اسناد پزشکی، ارتباط دندانپزشک با بیمار و همراهان	۱۰
آشنایی با نظام پزشکی، دندانپزشکی قانونی، مسولیت، خطا و قصور پزشکی و حدود دیات	۱۱
آشنایی با تبعات صدور گواهی، مقررات دادگاه ها و نحوه دادرسی	۱۲
اخلاق در محیط های آموزشی	۱۳
آموزش قوانین پزشکی قانونی در پاتولوژی	۱۴

**کد درس: ۷****ساعت آموزشی در طول دوره: ۵۱ ساعت****نام درس: کنترل عفونت و ایمنی بیمار\*****تعداد و نوع واحد: ۱ واحد کارگاهی****پیش نیاز و همزمان: ندارد****اهداف کلی:** دستیاران روش ها و مهارت های ایمنی بیمار را در کلینیک های دندانپزشکی و بیمارستانی بدانند و قادر به انجام آنها باشند.**سرفصل های آموزشی:**

۱- ایمنی بیمار

۲- اهمیت عاملهای انسانی در ایمنی بیمار



- ۳- آشنایی با سیستمهای پیچیده و موثر در ایمنی و مراقبت بیمار
- ۴- تشکیل و استفاده از تیمهای موثر
- ۵- درس از اشتباهات گذشته برای جلوگیری از خطرهای آینده
- ۶- شناخت و مدیریت خطرهای پزشکی
- ۷- روشهای ارتقا کیفیت به منظور ارتقا ایمنی
- ۸- ارتباط بیشتر بیماران با کارکنان و سرپرستان
- ۹- مراقبت، پیشگیری و کنترل عفونت
- ۱۰- ایمنی در بیماریهای عفونی
- ۱۱- افزایش و ارتقا ایمنی دارویی
- ۱۲- میکروبیولوژی بیماریهای عفونی شایع در دندانپزشکی و راههای انتقال

**\*این واحد اختیاری میباشد.**

نام درس : آسیب شناسی عمومی نظری	کد درس : ۷
تعداد و نوع واحد : ۲ واحد نظری	ساعات آموزشی در طول دوره : ۳۴ ساعت
زمان ارائه : نیمسال اول سال یک	
گروه ارائه دهنده : آسیب شناسی عمومی / آسیب شناسی دهان و فک و صورت	
هدف کلی : آشنایی با اصول کلی فیزیوپاتولوژی روندبیماریزایی در آسیب شناسی عمومی	
سر فصل های آموزشی :	

آسیب شناسی عمومی در مباحث:

- سلول واحد سلامت و بیماری

- پاسخ سلولی به استرس ها و محرک های سمی، تطابق، آسیب و مرگ سلولی

- التهاب و ترمیم

- بیماری های سیستم ایمنی

- نئوپلازی

روش یاددهی و یادگیری:

Small group discussion

Programmed lecture

روش ارزیابی : امتحان کتبی / ارائه مباحث براساس نمونه موجود / مقاله / ارائه سمینار

کد درس : ۸

نام درس : آناتومی سر و گردن نظری

ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۷ ساعت

تعداد و نوع واحد : ۱ واحد نظری

گروه ارائه دهنده: آناتومی پزشکی

زمان ارائه : نیمسال اول سال اول

هدف کلی: شناخت ساختمان و عمق بخشی دانش تشریح و آناتومی کاربردی ناحیه سر و گردن

سرفصل های آموزشی:

شناخت ساختمان و آشنایی با آناتومی کاربردی ساختمان های :

–جمجه شامل استخوانها وفضاها (سینوسهای ماگیلا، پارانازال و فرونتال) وسوچورها

–عضلات فکی وصورتی ودهانی(زبان وکف دهان..)

–مفصل گیجگاهی فکی

– غددبزاقی ماژور.....

–سیستم اوروفارنکس

–عروق

–سیستم لنفاوی

–اعصاب

روش یادگیری ویا ددهی:

Text Review –

../fantom presentation / Lecture–

Programmed Lecture–

روش ارزیابی: مطابق نظر گروه ارائه دهنده(امتحان کتبی/شفاهی –ارائه حضوری )

کد درس: ۹

نام درس: ایمونولوژی پایه

ساعت آموزشی در طول دوره : ۱۷ ساعت

تعداد ونوع واحد: ۱ واحدنظری

گروه ارائه دهنده: ایمونولوژی پزشکی

زمان ارائه: نیمسال اول سال یک

هدف کلی: آشنایی با اصول پایه ایمونولوژی

سرفصل های آموزشی :

- آشنایی با کلیات ایمنی شناسی عمومی شامل : اجزای سیستم ایمنی ، ایمنی ذاتی و اکتسابی، ایمنی هومورال و سلولار، سیستم کمپلمان، تنظیم پاسخ ایمنی، واکنش ازدیاد حساسیت، خودایمنی
- شناخت پاسخهای ایمنی پالپ دندان و بافتهای پری اپیکال و پریودونشیوم و بزاق
- آشنایی با ایمونولوژی تومور

### روش یادگیری ویاددهی:

- Text Review
- Lecture
- Programmed Lecture

### روش ارزیابی: امتحان کتبی

کد درس: ۱۰  
ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۷ ساعت

نام درس: بافت شناسی دهان نظری  
تعداد و نوع واحد: ۱ واحد نظری  
زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال یک  
گروه ارائه دهنده: بافت شناسی / آسیب شناسی دهان و فک و صورت  
پیش نیاز و همزمان: بافت شناسی عمومی نظری، بافت شناسی عمومی عملی

هدف کلی: شناخت رشد و تکامل جنین و نمای بافت شناسی انساج حفره دهان و ساختمان های اطراف.

### سرفصل های آموزشی :

- آشنایی با ویژگی های بافت شناسی
- جوانه دندان و ساختمانهای مختلف دندان و انساج نگهدارنده دندان
- روند رویش و حرکات دندانی و از دست رفتن آن
- مخاط قسمت های مختلف دهان
- غدد بزاقی
- استخوان
- مفصل گیجگاهی فکی
- روند ترمیم، بازسازی و مهندسی بافت در انساج حفره دهان و دندان

### روش یاددهی و یادگیری:

Text Review  
Lecture  
Programmed Lecture

روش ارزیابی: امتحان کتبی

نام درس : بافت شناسی دهان عملی

کد درس: ۱۱

تعداد و نوع واحد: ۱ واحد عملی

ساعت آموزش در طول دوره: ۳۴ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال یک گروه ارائه دهنده: بافت شناسی / آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیش نیاز و همزمان: بافت شناسی دهان نظری

هدف کلی: شناخت نمای بافت شناسی رشد و تکامل جنینی و نمای بافت شناسی انساج حفره دهان و ساختمان های اطراف.

سرفصل های آموزشی :

مشاهده لامهای مربوط به:

- سینوسها و فکین و بینی در زمان شکل گیری جنین

- جوانه دندان و مراحل تکامل دندان

- مینا

- مجموعه عاجی پالپی

- پریودونشیوم

- مخاط دهان

- غدد بزاقی

- استخوان فکین

- مفصل گیجگاهی فکی بالغ و جنینی

روش یاددهی و یادگیری: مشاهده لام

روش ارزیابی: امتحان عملی لام

نام درس: بافت عمومی نظری

کد درس: ۱۲

تعداد و نوع واحد: ۱ واحد نظری

ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۷ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال یک

گروه ارائه دهنده: بافت شناسی، بافت شناسی دهان

هدف کلی: آشنایی با بافت شناسی عمومی کلیه انساج

سرفصل های آموزشی :

آشنایی با بافت شناسی:

- کلیات ساختار سلولی
- خون (سلولها و سیستم سیرکولیشن)
- بافت همبند
- بافت اپیتلیالی
- عضله
- بافتهای عصبی
- پوست
- بافتهای اسکلتال (استخوان)
- سیستم تنفسی
- سیستم ایمنی لنفاوی

روش یاددهی و یادگیری:

Small group Discussion-

Programmed Lecture-

Lecture -

روش ارزیابی: امتحان کتبی

نام درس: بافت شناسی عمومی عملی

کد درس: ۱۳

تعداد و نوع واحد: ۱ واحد عملی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۳۴ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال اول

گروه ارائه دهنده: بافت شناسی، آسیب شناسی دهان

پیش نیاز وهم زمان: بافت شناسی عمومی نظری

هدف کلی: شناخت نمای میکروسکوپی سر فصل های بافت شناسی عمومی نظری

سرفصل های آموزشی :

مشاهده لامهای مربوط به:

- مورفولوژی کلی سلول

- عضله مخطط و صاف

- استخوان

- پوست و مخاط اختصاصی

- بافت عصبی

- سلولهای خونی

- بافت لنفاوی

- بافت همبند

روش یاددهی و یادگیری: مشاهده لام با استاد و دستیاران سال بالا

روش ارزیابی: امتحان لام



نام درس: بیولوژی سلولی-مولکولی نظری

کد درس: ۱۴

تعداد و نوع واحد: ۵/۰ واحد نظری

ساعت آموزشی در طول دوره: ۹ ساعت

زمان ارائه: نیمسال دوم سال اول

گروه ارائه دهنده: ژنتیک / بیولوژی سلولی-مولکولی

**هدف کلی:** آشنایی با اساس مولکولی فعالیت های بیولوژیک سلول، عملکرد DNA ، RNA ، و بیوسنتز پروتئین و اساس روشهای سیتوژنتیک و کاریو تایپینگ و روند پاتولوژیک تغییرات آنها  
**سرفصل های آموزشی (عنوان محتوا):**

- 1- آشنایی با ساختار ملکولی DNA و RNA و ژنوم سلولی
- 2- آشنایی با مراحل سنتر پروتئین
- 3- آشنایی با انواع تغییرات و اختلالات کروموزومی (جهش ها، اختلالات مندلی، توارث چند عاملی)
- 4- آشنایی با منشاء توالی متغیرهای ژرم لاین شامل متیلاسیون DNA
- 5- بیولوژی مولکولی و ژنتیک سرطان ، پروتوانکوژنها، ژن های سرکوب گر تومور، ژن های موثر در پرولیفراسیون سلولی، سیکل سلولی موتاسیون های موثر بر ثبات و کنترل ژنوم.
- 6- تغییرات ژنی در نئوپلاسم ها و بیماری های رشدی – تکاملی

روش یادگیری و یاددهی:

Small group discussion

Programmed lecture

روش ارزیابی: با تشخیص گروه ارائه دهنده (آزمون کتبی/ارائه مباحث)

نام درس: بیولوژی سلولی-مولکولی عملی

کد درس: ۱۵

تعداد و نوع واحد: ۱/۵ واحد عملی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۵۱ ساعت

زمان ارائه: نیمسال دوم سال اول

گروه ارائه دهنده: ژنتیک / بیولوژی سلولی-مولکولی

پیش نیاز و همزمان: بیولوژی سلولی-مولکولی نظری

هدف کلی: آشنایی با روش های متداول و جدید در بیولوژی (ژنومیک، ترانس کریپتومیک و پروتئومیکس) و کاربرد آنها در تشخیص بیماریها.

سرفصل های آموزشی (عنوان محتوا)

آشنایی با تکنیک ها و کار با ابزار مرتبط :

- 1- IHC , ICC
- 2- انواع PCR
- 3- Gel Electrophoresis
- 4- Flow cytometry
- 5- Immunofluorescent
- 6- FISH و CISH
- 7- Insitu hybridization
- 8- Cell culture (Stem cells)
- 9- ELISA

روش یادگیری و یاددهی: مشاهده مراحل آزمایشگاهی

روش ارزیابی: آزمون بر اساس CBD, portfolio: (scenario base or lab witness), observation

## کد درس: ۱۶

نام درس: اصول حفاظت شخصی ، ایمنی در آزمایشگاه وارگونومی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۵۱ ساعت

تعداد ونوع واحد: ۱ واحد کارگاهی

گروه ارائه دهنده: بهداشت حرفه ای

زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال یک

**هدف کلی:** آشنایی با اجزا مختلف، کارکرد و کاربرد دستگاهها و ابزار آزمایشگاهی، میکروسکوپ، حفظ و نگهداری آنها و اصول حفاظت فردی.

### سرفصل های آموزشی :

- اصول حفاظت فردی، اصول نگهداری و استفاده از مواد آزمایشگاهی در شرایط مناسب
- اصول حفاظت فرد در مقابل مواد آزمایشگاهی
- آشنایی با چیدمان و وسایل ابزار یک آزمایشگاه استاندارد و شرایط تهویه مناسب
- اصول حفاظتی در هنگام کار با وسایل تیز و برنده
- اصول استفاده از میکروتوم و حفظ آن
- اصول ارگونومی در آزمایشگاه و میز کار میکروسکوپ و کامپیوتر
- اصول دفع زباله های آزمایشگاهی

### روش یادگیری و یاددهی:

- سخنرانی تعاملی

Lecture-

Demonstration-

روش ارزیابی: مطابق نظر گروه ارائه کننده

نام درس: بیماریهای دهان نظری / عملی

کد درس: ۱۷

تعداد و نوع واحد: 1 واحد (۰/۵ واحد نظری، ۰/۵ واحد عملی)

ساعت آموزشی در طول دوره: ۸ ساعت نظری و ۱۷ ساعت عملی

گروه ارائه دهنده: بیماریهای دهان

زمان ارائه: نیمسال اول سال دوم

هدف کلی: آشنایی با روند تشخیص و درمان و ارجاع بیماریهای دهان و تظاهرات بالینی انواع بیماریهای دهان و تشخیص افتراقی ضایعات

### سرفصل های آموزشی:

1. آشنایی و انجام معاینات داخلی و خارجی دهانی شامل نسوج سخت و نرم، غدد بزاقی، غدد لنفاوی و عضلات گردن، مفصل گیجگاهی فکی
2. آشنایی عملی با مراحل مختلف طرح تشخیص های افتراقی بر اساس نماهای بالینی ضایعات و یافته های پاراکلینیک (رادیوگرافی - آزمایشگاهی) و ترتیب درخواست این آزمایشات براساس نوع بیماری یا ضایعه
3. آشنایی با نسخه نویسی بیماران با ضایعات دهانی
4. آشنایی با تفسیر آزمایشات کلینیکال
5. آشنایی با تظاهرات دهانی بیماریهای سیستمیک و معاینه این بیماران
6. آشنایی با تظاهرات دهانی ضایعات شایع دهان ونحوه ارزیابی و معاینه آنها
7. مشاهده، همکاری در انجام انواع بیوپسی، برآش بیوپسی و اکسفولیاتیوسیتولوژی
8. آشنایی و انجام وایتال استینینگ (vital staining) در ضایعات پیش سرطانی

### روش یادگیری و یاددهی:

- مشاهده و حضور در بخش با روش آموزش کلینیکی
- مشاهده ی نمونه و کنترل کیس با روش آموزشی بر پایه حل مسئله

Lecture -

### روش ارزیابی:

- ثبت فعالیت روزانه از طریق Log book
- مشاهده ی مستقیم استاد (Tutor report)
- آزمون شفاهی مبنی بر تعامل ارائه شده (Oral exam)
- چک لیست

نام درس: جراحی دهان، فک و صورت عملی

کد درس: ۱۸

تعداد و نوع واحد: ۳ واحد عملی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۰۲ ساعت آموزشی معادل یک ماه

زمان ارائه: نیمسال دوم سال دو

گروه ارائه دهنده: بخش/درمانگاه جراحی دهان و فک و صورت بیمارستانهای وابسته به دانشگاه

پیش نیاز و همزمان: آناتومی سروگردن، آسیب شناسی عمومی بیمارستانی

هدف کلی: آشنایی با نمای بالینی، نحوه معاینه و انواع بیوپسی و اصول جراحی ضایعات دهان.

### سرفصل های آموزشی:

- 1- آشنایی با معاینه و ارائه تشخیص افتراقی برای ضایعات دهان و فک و صورت
- 2- آشنایی و انجام/مشارکت در انواع روشهای بیوپسی ضایعات از جمله FNA، پانچ، اینسیژنال و اکسیژنال و فروزن در اتاق عمل /درمانگاه (حداقل سه مورد)
- 3- حضور در بخش بستری جراحی دهان و فک و صورت جهت آشنایی با روند درمان و پرونده نویسی بیماران بستری
- 4- حضور در اتاق عمل بخش جراحی دهان و فک و صورت جهت مشاهده /اد در ضایعات پاتولوژیک تحت بییهوشی عمومی (حداقل ۳ مورد) و پیگیری تشخیص ضایعه از بخش پاتولوژی و مشارکت در آن
- 5- حضور در Morning Report و توموربورد
- 6- حضور در CPC گروه جراحی

روش یادگیری و یاددهی: حضور در بخش، درمانگاه و اتاق عمل و مشاهده بیماران / نحوه معاینه و درمان آنها / انجام بیوپسی زیر نظر اساتید و ارائه مورد در توموربورد / گزارش روزانه بخش /CPC

روش ارزیابی: Log book بانظارت و تایید گروه جراحی

نام درس: رادیولوژی دهان نظری و عملی  
 تعداد واحد: ۱ واحد ( نظری: ۰/۵، عملی: ۰/۵ )  
 کد درس: ۱۹  
 ساعت آموزشی در طول دوره: ۹ ساعت نظری / ۱۷ ساعت عملی  
 زمان ارائه درس: نیمسال اول سال یک  
 گروه ارائه دهنده: رادیولوژی دهان / رادیولوژی پزشکی بیمارستانی

**هدف کلی :** آشنایی با نمای ضایعات پاتولوژیک در روش های مختلف تصویربرداری

### سرفصلهای آموزشی:

✓ واحد نظری:

- دستیار شناخت روشهای تشخیص افتراقی ضایعات بافت سخت و نرم سروگردن بر اساس نمای پانورامیک ، CBCT و سونوگرافی
  - دستیار باید بتواند آشنایی با دستگاههای رادیوگرافی بیمارستانی مثل سونوگرافی ، MRI, CT Scan، داپلر و PET Scan
- ✓ واحد عملی:

- آشنایی با نحوه کار و عملکرد سونوگرافی در ضایعات ناحیه سر و گردن و تفسیر یافته های آن
- دستیار شناخت روشهای تفسیر یافته های سی تی اسکن در ضایعات ناحیه سر و گردن و آشنایی نحوه کار با آن
- شناخت روشهای تفسیر یافته های MRI در ضایعات ناحیه سر و گردن و آشنایی با نحوه کار آن

### روش یاددهی و یادگیری:

✓ واحد نظری:

- سخنرانی
- سخنرانی تعاملی

✓ واحد عملی:

آموزش توسط اساتید و دستیاران سال بالا

### روش ارزیابی:

واحد نظری: آزمون کتبی

واحد عملی: براساس کیسهای موجود در گروه رادیولوژی دانشکده/بیمارستان

نام درس: آسیب شناسی عمومی بیمارستانی

کد درس: ۲۰

تعداد و نوع واحد: ۳۴ واحد عملی بیمارستانی

ساعت آموزش در طول دوره: معادل یک سال تحصیلی

زمان ارائه واحد: نیمسال دوم سال اول و نیمسال اول سال دوم

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی عمومی بیمارستان

پیش نیاز و هم نیاز: آسیب شناسی عمومی نظری

هدف کلی: آشنایی عملی با کلیات آسیب شناسی عمومی و مشاهده تغییرات میکروسکوپی آنها

### سر فصل های آموزشی:

آشنایی عملی با روشهای آماده سازی نمونه های بافتی کلیه بافتها وارگانها  
آشنایی عملی با روشهای آماده سازی و رنگ آمیزی نمونه های سیتولوژی  
آشنایی عملی با روشهای آماده سازی و رنگ آمیزی نمونه های ایمونوهیستوشیمی  
آشنایی عملی با روشهای آماده سازی و رنگ آمیزی نمونه های frozen section  
پاس و گزارش نویسی نمونه های پاتولوژی و تشخیص بانظارت اساتید  
پاس و گزارش نویسی نمونه های سیتولوژی با نظارت اساتید  
مرور آرشيو لام های آسیب شناسی عمومی زیر نظر اساتید  
شرکت فعال در تومور بورد و CPC

### روش یادگیری و یاددهی:

مشاهده فرآیند ها در آزمایشگاه هیستوپاتولوژی

آموزش عملی توسط استاد

آموزش از دستیاران سال بالاتر

مطالعه لام تحت نظارت استاد

Self directed learning

شرکت فعال در پاس و گزارش نویسی lecture

### روش ارزیابی:

log book

طبق نظر اساتید بخش

نام درس: گوش و حلق و بینی / پاتولوژی گوش و حلق و بینی

کد درس: ۲۱

تعداد و نوع واحد: ۳ واحد عملی (بیمارستانی)

ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۰۲ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال دوم سال دو

گروه ارائه دهنده: پاتولوژی عمومی در مراکز گوش و حلق و بینی / بخش گوش و حلق و بینی (ENT) بیمارستانهای وابسته به دانشگاه

پیش نیاز و هم زمان: آناتومی سرو گردن، بافت شناسی عمومی و تخصصی دهان، آسیب شناسی عمومی

### هدف کلی:

- آشنا شدن با طبقه بندی، نمای میکروسکوپی و تشخیص هیستوپاتولوژیک بیماری های گوش و حلق و بینی در بخش پاتولوژی بیمارستانی مرتبط با مراکز ENT
- آشنایی با ویژگی های بالینی ضایعات شایع در بخش ENT

### سرفصلهای های آموزشی:

- مشاهده، پاس و بررسی گروس، گزارش نویسی در رابطه با انواع ضایعات التهابی، تکاملی، کیستیک و تومورال پوست، مخاط، بافت نرم، سخت، غدد ترشحی (از جمله بزاقی)، لنفاوی و ارگانهای ناحیه گوش و حلق و بینی و گردن از جمله تیروئید و پاراتیروئید
- مشاهده، پاس و بررسی گروس و گزارش نویسی در رابطه با نمونه های فارینگولارینگکتومی، لارینگکتومی، لارینگوسکوپی
- مشاهده، پاس، بررسی گروس و گزارش نویسی در رابطه با عقده های لنفاوی ناحیه از جمله عقده های پیشرو (Sentinal)، FNA، Open Biopsies و Core Biopsies
- مشاهده و انجام و بررسی لامهای سیتولوژی
- مشاهده و بررسی نمونه های فروزن سکشن ناحیه
- آشنایی و مشاهده علایم بالینی بیماری های التهابی، ایمنی و تومورال ناحیه گوش و حلق و بینی در بخش آشنایی و مشاهده بیماری های شایع غدد بزاقی
- پیگیری جراحی نمونه های بخش ENT



## روش های یادگیری و یاد دهی :

آموزش لام توسط اساتید مربوطه با میکروسکوپ استاد دانشجو  
مشاهده لام های آرشیو و جعبه لام آموزشی ضایعات این گروه  
آموزش ، پاس و بررسی گروس و گزارش نویسی تحت نظارت اساتید مستقل ، پیگیری بیمار در بخش  
حضور در برنامه های آموزشی گروه و توموربورد  
مشاهده ، آشنایی با روند معاینه ، طرح درمان ، درمان و پیگیری بیماران در بخش ENT و با مطابقت با تشخیص  
هیستوپاتولوژیک زیر نظر اساتید  
حضور در جراحی نمونه های بخش ENT

Self study  
Self education

## روش ارزیابی:

- Log Book
  - DOPS
  - مشاهده لام شامل شرح میکروسکوپی و تشخیص
  - آزمون های کتبی و شفاهی مطابق نظر گروه بیمارستانی مربوطه در صورت نیاز
- \* دستیار موظف است علاوه بر نمونه های روزانه مروری بر آرشیو لام های مربوطه نیز داشته باشد.

نام درس : درماتوپاتولوژی/درماتولوژی

کد درس : ۲۲

تعداد و نوع واحد : ۳ واحد عملی (بیمارستانی)

ساعت آموزشی در طول دوره : ۱۰۲ ساعت

زمان ارائه: نیمسال دوم سال دوم

گروه ارائه دهنده : آسیب شناسی پوست و بخش / درمانگاه پوست

پیش نیاز و همزمان : بافت شناسی عمومی نظری و عملی - آسیب شناسی عمومی نظری و عملی

هدف کلی : آشنایی و مشاهده ضایعات خوش خیم و بدخیم التهابی و آدنکسال (ضمایم) شایع پوستی مخاطی و کسب توان تشخیص آنها

سرفصل های آموزشی :

- 1- پاس و گزارش نویسی و مشاهده نمای میکروسکوپی ضایعات پیگمانته
- 2- پاس و گزارش نویسی و مشاهده نمای میکروسکوپی ضایعات وزیکولوبولوز
- 3- پاس و گزارش نویسی و مشاهده نمای میکروسکوپی ضایعات ژنودرماتوز
- 4- پاس و گزارش نویسی مشاهده نمای میکروسکوپی ضایعات عفونی پوست ( میکروبی ، قارچی ، ویروسی )
- 5- پاس و گزارش نویسی و مشاهده نمای میکروسکوپی ضایعات تومورهای اپیدرم ، درم و ضمایم پوست
- 6- آشنایی و مشاهده روش های نمونه برداری از پوست شامل پانچ،کرایو،کوتر..
- 7-آشنایی /انجام تهیه اسمیر برآش بیوپسی پوستی ،روش رنگ آمیزی و روش بررسی لام میکروسکوپی آن
- 8- آشنایی و مشاهده روش انجام و تهیه لام ایمونوفلورسانس و بررسی لام آن در ضایعات پوستی ونحوه گزارش نویسی و تشخیص آن
- 9- معاینه بالینی ضایعات پوستی - مخاطی شامل اتوایمیون ، وزیکولوبولوز، پیگمانته، ژنودرماتوز
- 10- ارائه تشخیص افتراقی کلینیکو پاتولوژیک ضایعات پوستی - مخاطی
- 11- مشاهده فایل آموزشی نمونه بیماران موجود در آرشیو
- 12- شرکت در تومور برد ضایعات پوستی - مخاطی

روش یادگیری و یاددهی:

- تدریس عملی زیر نظر استادوتایید گزارش نهایی
- حضور در بخش /درمانگاه و معاینه بیمار

روش ارزیابی : ارائه نمونه، Log book و portfolio

نام درس: هماتوانکولوژی

کد درس: ۲۳

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد عملی (بیمارستانی)

ساعت آموزشی در طول دوره: ۶۸ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال دوم سال دوم

گروه ارائه دهنده: بخش انکولوژی / هماتولوژی و پاتولوژی

پیش نیاز و همزمان: آسیب شناسی عمومی نظری، بافت شناسی عمومی نظری و عملی

**هدف کلی:** آشنایی عملی با طبقه بندی و علائم بالینی و مشاهده نمای میکروسکوپی بیماریهای شایع خون و مغز استخوان و تظاهرات دهانی آن.

### سرفصل های آموزشی :

- 1- آشنایی با تعریف هماتوانکولوژی (انواع لوسمی و لنفوم و اختلالات غیر مرتبط با سرطان نظیر هموفیلی ، تالاسمی و کم خونی ها).
- 2- آشنایی با طبقه بندی بیماریهای خون و شناخت علائم بالینی آنها.
- 3- آشنایی و مشاهده نمای میکروسکوپی بیماری های غیرنئوپلاستیک خون و مغز استخوان و تظاهرات بیماری های شایع خون در دهان.
- 4- آشنایی و مشاهده نمای میکروسکوپی بیماری های نئوپلاستیک خون و مغز استخوان.
- 5- آشنایی با روش های انجام ، تهیه لام های تشخیصی سیتولوژی ،سیتوپاتولوژیک و سیتوژنتیک لامهای خون محیطی و مغز استخوان ونحوه گزارش نویسی ،تفسیر و شمارش آن
- 6- ادغام یافته های بالینی و پاراکلینیکی با ارائه پیشنهادها مناسب تشخیصی و درمانی.
- 7- مشاهده و آشنایی با اصول شیمی درمانی و عوارض دهانی آن.

### روش یادگیری و یاددهی:

مشاهده لام و پیگیری آزمایشات و معاینه بالینی بیمار در بخش هماتوانکولوژی.

### روش ارزیابی:

قسمت آزمایشگاهی: امتحان از لام / log book و portfolio و CBD

قسمت بالینی : مطابق نظر بخش مربوطه

نام درس: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۱  
تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

کد درس: ۲۴

ساعت آموزشی در طول دوره: ۳۴ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال اول

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیش نیاز و همزمان: بافت شناسی اختصاصی دهان، آسیب شناسی عمومی نظری

هدف کلی: آشنایی با ضایعات اختصاصی دهان و فک و صورت

### سرفصل های آموزشی :

بررسی، آشنایی و مطالعه مباحث:

- اختلالات رشدی - تکاملی ناحیه دهان و فک و صورت
- اختلالات دندانی
- بیماریهای پالپ و پری اپیکال
- بیماریهای پریدنتال
- بیماریهای باکتریال
- بیماریهای قارچی
- عفونت های ویروسی

### روش یادگیری و یاددهی :

- Self-directed learning
- Motivating question
- Text review
- Programmed lecture

نحوه روش ارزیابی: امتحان کتبی

منبع مطالعه : فصول ۱ تا ۷ کتاب نویل ، ویرایش آخر

نام درس: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۲  
تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری  
زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال اول  
پیش نیاز و همزمان : آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۱  
کد درس: ۲۵  
ساعت آموزشی در طول دوره: ۳۴ ساعت  
گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

هدف کلی: آشنایی با ضایعات اختصاصی دهان و فک و صورت

#### سرفصل های آموزشی :

بررسی و مطالعه مباحث:  
آسیب های فیزیکی و شیمیایی  
آلرژی ها و بیماری های ایمنولوژیک  
اپیتلیال پاتولوژی  
آسیب شناسی غدد بزاقی  
تومورهای بافت نرم  
اختلالات هماتولوژیک  
آسیب شناسی استخوان  
کیست ها و تومورهای ادنتوژنیک

#### روش یادگیری و یاددهی :

- Self-directed learning
- Motivating question
- Text review
- Programmed lecture

روش ارزیابی: امتحان کتبی

منبع مطالعه : فصول ۸ تا ۱۵ ، کتاب نوپل ویرایش آخر

نام درس: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۳  
تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری  
زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال دوم  
پیش نیاز و همزمان: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۲, ۱  
گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت  
کد درس: ۲۶  
ساعت آموزشی در طول دوره: ۳۴ ساعت

هدف کلی: آشنایی با ضایعات اختصاصی دهان و فک و صورت

### سرفصل های آموزشی :

۱- بررسی، آشنایی و مطالعه مباحث:

- بیماریهای پوستی و مخاطی  
- تظاهرات دهانی بیماریهای سیستمیک  
- دردهای صورتی، اختلالات نوروماسکولار

۲- بررسی و آشنایی و مطالعه مباحث :

- بیماریهای وزیکولوبولوز  
- ضایعات زخمی  
- ضایعات سفید  
- ضایعات قرمز- آبی  
- ضایعات پیگمانته  
- ضایعات وروکو- پاپیلاری  
- ضایعات بافت همبند

روش یادگیری و یاددهی :

- Self-directed learning
- Motivating question
- Text review
- Programmed lecture

روش ارزیابی: امتحان کتبی

منابع مطالعه : ۱ (فصول ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶) رگزی آخرین ویرایش) - ۲ (فصول ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶) رگزی آخرین ویرایش)

کد درس: ۲۷

نام درس: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۴

ساعت آموزشی در طول دوره: ۶۸ ساعت

تعداد و نوع واحد: ۴ واحد نظری

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

زمان ارائه واحد: نیمسال دوم سال دوم

پیش نیاز و همزمان: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۳

هدف کلی: مطالعه ضایعات اختصاصی دهان و فک و صورت

سرفصل های آموزشی :

بررسی و مطالعه مباحث:

- 1- بیماری های غدد بزاقی
- 2- ضایعات لنفوئیدی
- 3- کیستهای فک و گردن
- 4- تومورهای ادنتوژنیک
- 5- تومورهای خوش خیم غیرادنتوژنیک
- 6- ضایعات التهابی فکین
- 7- بدخیمی های فکین
- 8- بیماری های ژنتیک و متابولیک
- 9- ناهنجاری های دندانی
- 10- ضایعات پوستی شایع ناحیه سر و گردن

روش یادگیری و یاددهی :

- Self-directed learning
- Motivating question
- Text review
- Programmed lecture

روش ارزیابی: امتحان کتبی

منبع مطالعه:

کتاب رگزی ویرایش آخر

نام درس: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۵  
تعداد و نوع واحد: ۵ واحد نظری  
زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال سوم  
پیش نیاز و همزمان: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی نظری ۴  
کد درس: ۲۸  
ساعت آموزشی در طول دوره: ۸۵ ساعت  
گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

هدف کلی: آشنایی با ضایعات اختصاصی دهان و فک و صورت

سرفصل های آموزشی :

- 1- بررسی، آشنایی و مطالعه مباحث آزمون بورد کتب Gnepp ,Ackerman ,Woo
- 2- مرور مجدد کتب Neville ,Regezi

روش یادگیری و یاددهی :

- Self-directed learning
- Motivating question
- Text review
- Programmed lecture

روش ارزیابی: امتحان کتبی



نام درس: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی عملی ۱ کد درس: ۲۹

تعداد و نوع واحد: ۳ واحد عملی ساعت آموزش در طول دوره: ۱۰۲ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال یک گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیش نیاز/هم نیاز: بافت شناسی عمومی و دهان و آسیب شناسی اختصاصی نظری ۱

هدف کلی: مشاهده و آشنایی با اسلایدهای میکروسکوپی تهیه شده گروه ضایعات التهابی، تکاملی و عفونی در آرشیو

### سرفصلهای آموزشی:

مرور اسلایدهای میکروسکوپی زیر:

- لکوداما
- توروس
- پولیپ های التهابی
- رینوساینوزایتیس (عفونی / آلرژیک)
- غدد لنفاوی تحریکی التهابی
- کیست تکاملی غیرادنتوزنیک (کیست درموئید/اپیدرموئید، کیست کانال انسیزیو، کیست لنفاوی تلیال، کیست شکاف برانکیال، کیست تیروگلسال)
- ضایعات قارچی/ویروسی/باکتریایی (موکورمایکوزیس، ساینونزال کاندیدیازیس، اکتینومایکوزیس)
- ضایعات تحریکی بافت نرم (فیبروم تحریکی، ژانت سل فیروما، ژانت سل گرانولومای محیطی، پیوژنیک گرانولوما، اپولیس فیشوراتوم/اینفلاماتوری پاپیلاری هیپرپلازی، فیبروم اسیفیه محیطی)
- زخم غیر اختصاصی/آفتی
- آشنایی با پروتکل گزارش نویسی CAP برای ضایعات التهابی - تحریکی و عفونی

### روش یاددهی و یادگیری:

- Self directed learning
- Small group education
- Motivating questions

### روش ارزیابی:

Log book، DOPS، MSF و امتحان از لام ها

نام درس: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی عملی ۲

کد درس: ۳۰

تعداد و نوع واحد: ۳ واحد عملی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۰۲ ساعت

زمان ارائه درس: نیمسال دوم سال اول

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیش نیازو همزمان: آسیب شناسی دهان و فک و صورت نظری و عملی ۱ و ۲

هدف کلی : مرور آرشیو اسلایدهای میکروسکوپی تهیه شده ضایعات اپیتلیالی و پیگمانته تحریکی - پیش بدخیمی و خوش خیم و بدخیم ، ادنتوزنیک (کیستها - تومورهای خوش خیم و بدخیم)

### سرفصلهای آموزشی:

مرور اسلایدهای میکروسکوپی زیر:

پاپیلوما

Sinonasal papillomas

کراتوآکانتوما

سبوریک کراتوزیس

نووس (انواع بالینی و میکروسکوپی)

هیپرپلازی اپیتلیالی

انواع دیسپلازی ( mild, moderate ,severe ) / کارسینوما درجا

بدخیمیهایی اپیتلیالی ( کارسینومای سلول سنگفرشی با درجات مختلف ، وروکوس کارسینوما ، بازال سل کارسینوما ، ملانوما ، مرکل سل کارسینوما)

کیستهای تکاملی ادنتوزنیک :

Orthokeratinized Odontogenic cyst، Odontogenic keratocyst ، Dentigerous cyst

Glandular odontogenic cyst، Lateral periodontal cyst ، calcifying odontogenic cyst ،

تومورهای ادنتوزنیک خوش خیم و بدخیم:

اپیتلیالی:

Ameloblastoma (conventional, unicystic ,peripheral)

Adenomatoid odontogenic tumor

Pindborg tumor

Ameloblastic carcinoma

Squamous odontogenic tumor

Clear cell odontogenic tumor

اپیتلیالی واکتومزانشیمی :

Odontoma  
Ameloblastic fibroma  
Ameloblastic fibro-odontoma  
Ameloblastic fibrosarcoma

اکتومزانشیمی:

Odontogenic fibroma  
Odontogenic myxoma  
Cementoblastoma

آشنایی با پروتکل گزارش نویسی CAP برای کلیه بدخیمیهای ذکر شده

**روش یاددهی و یادگیری:**

- Self directed learning
- Small group education
- Motivating questions

**روش ارزیابی:** Log book ، MSF ، DOPS و امتحان از لام ها

نام درس: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی عملی ۳  
تعداد و نوع واحد: ۳ واحد عملی  
کد درس: ۳۱  
ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۰۲ ساعت  
زمان ارائه واحد: نیمسال دو سال دوم  
گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیش نیاز و همزمان: آسیب شناسی دهان و فک و صورت عملی و نظری ۱ و ۲

هدف کلی: مرور آرشیو اسلایدهای میکروسکوپی تهیه شده ضایعات بزاقی شامل تحریکی-التهابی-تومورال خوش خیم و بدخیم، ضایعات ژانت سلی استخوانی و فیبروآوستوس، مرور آرشیو اسلایدهای میکروسکوپی تهیه شده

### سرفصلهای آموزشی:

مرور اسلایدهای میکروسکوپی زیر:

بزاقی:

Mucocele

Mucous retention Cyst

Sialadenitis

IgG-related disease

Pleomorphic Adenoma

Myoepithelioma

Ductal Papilloma

Carcinoma Ex-pleomorphic adenoma

Basal cell adenoma

Oncocytoma

Canalicular adenoma

Warthin's tumor

Acinic cell carcinoma

Adenoid cystic carcinoma

Polymorphous low-grade adenocarcinoma

Secretory carcinoma

Mucoepidermoid carcinoma

Salivary duct carcinoma

استخوانی:

Osteomyelitis

Simple bone cyst

Central giant cell granuloma

Aneurysmal bone cyst

Fibrous dysplasia

Cemento-ossifying fibroma

Cemento-osseous dysplasia

آشنایی با پروتکل گزارش نویسی CAP برای تومورهای کپسولدار و منتشر و بدخیمیهای اسیژنال / اینسیژنال غدد بزاقی  
آشنایی با پروتکل گزارش نویسی CAP برای کورتاژ و بیوپسی اینسیژنال

**روش یاددهی و یادگیری:**

- Self directed learning
- Small group education
- Motivating questions

**روش ارزیابی:** Log book، MSF، DOPS، امتحان از لام ها

نام درس: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی عملی ۴  
تعداد و نوع واحد: ۳ واحد عملی  
زمان ارائه درس: نیمسال اول سال سوم  
کد درس: ۳۲  
ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۰۲ ساعت  
گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

هدف کلی: مرور آرشيو اسلايدهای میکروسکوپی تهیه شده در گروه ضایعات تومورال همبندی ، استخوانی خوش خیم  
و بدخیم

سرفصلهای آموزشی:

مرور اسلايدهای میکروسکوپی زیر:

ضایعات خوش خیم بافت نرم:

فیروماتوزیس / میوفیروماتوزیس

Nodular faciitis

لیپوما

همانژیوما ، لنفانژیوما

نوروفیروما / شوآنوما

لیومیوما

فیروز هیستئوسایتوما

ضایعات بدخیم بافت نرم:

Plasmacytoma

رابدومیوسارکوما

آنژیوسارکوما

لیومیوسارکوما

لیپوسارکوما

فیروسارکوما

Undifferentiated pleomorphic sarcoma  
Malignant peripheral nerve sheath tumor

تومورهای خوش خیم و بدخیم استخوانی:

استئوبلاستوما

کندروما

کندروسارکوما / مزانشیمال کندروسارکوما

استئوسارکوما

یوینگ سارکوما

آشنایی با پروتکل گزارش نویسی CAP برای Soft tissue biopsy/ resection  
آشنایی با پروتکل گزارش نویسی CAP برای بیوپسی اکسیژنال/اینسیژنال و resection تومورهای استخوانی خوش  
خیم وبدخیم

**روش یاددهی ویادگیری:**

- Self directed learning
- Small group education
- Motivating questions

**روش ارزیابی:** Log book، MSF، DOPS و امتحان از لام ها

نام درس: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی عملی ۵  
تعداد واحد: ۵ واحد عملی  
کد درس: ۳۳  
ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۷۰ ساعت  
زمان ارائه واحد: نیمسال دوم سال سوم  
گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت  
پیش نیاز وهم نیاز: آسیب شناسی دهان و فک و صورت اختصاصی عملی ۴

هدف کلی : مرور آرشيو اسلايدهای میکروسکوپی تهیه شده ضایعات پوستی - خونی بدخیم - ایمونولوژیک

### سرفصلهای آموزشی:

مرور اسلايدهای میکروسکوپی زیر:

زبان جغرافیایی

لیکن پلان

پمفیگوس

پمفیگوئید

لوپوس اریتماتوزوس

ضایعات واکنشی لیکنوئید/پمفیگوئید به دارو

Orofacial granulomatosis

Sarcoidosis

Wegener's granulomatosis

Hodgkin lymphoma

Large B-cell lymphoma

Burkitt's lymphoma

Follicular lymphoma

Langerhans cell disease

Plasmacytoma

آشنایی با پروتکل گزارش نویسی CAP برای بدخیمیهای خونی و پنل IHC آن ونحوه تفسیر ضایعات پوستی

### روش یاددهی و یادگیری:

- Self directed learning
- Small group education
- Motivating questions

روش ارزیابی: DOPS ، MSF ، Log book و امتحان از لام ها



نام درس : بررسی مقالات ۱

تعداد ونوع واحد: ۱ واحدنظری

زمان ارائه واحد : نیمسال دوم سال دوم

کددرس: ۳۴

ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۷ ساعت

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان وفک وصورت

**هدف کلی:** نقد و بررسی مقالات معتبر داخلی و خارجی برای کسب اطلاعات جدید و روشهای تحقیق در ارتباط با آسیب شناسی دهان وفک وصورت.

### سرفصل های آموزشی :

. آشنایی با نحوه نگارش مقالات

. آشنایی با بررسی و ارائه مقالات نوشته شده به زبان های فارسی و انگلیسی

. آشنایی با نحوه نقد مقالات و برداشت مناسب از مقالات نقد شده

. آشنایی با طبقه بندی انواع مقالات

### روش یاددهی ویادگیری: کنفرانس و مباحثه

**روش ارزیابی:** ارائه مقاله در جلسات گروه و ارزشیابی توسط اعضای گروه بر اساس چک لیست.

\* انتخاب مقالات به عهده استاد راهنما بوده و اولویت با مقالات مجلاتی است که توسط دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی جهت امتحان دانشنامه تخصصی تعیین گردیده اند . حداقل ۱۵ مقاله توسط دستیار ارائه شود .

نام درس : بررسی مقالات ۲

کد درس: ۳۵

تعداد ونوع واحد: ۱ واحد نظری

ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۷ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال سوم

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیش نیاز وهم زمان: بررسی مقالات ۱

**هدف کلی:** نقد و بررسی مقالات معتبر داخلی و خارجی برای کسب اطلاعات جدید و روشهای تحقیق در ارتباط با آسیب شناسی دهان و فک و صورت.

### سرفصل های آموزشی :

. آشنایی با نحوه نگارش مقالات

. آشنایی با بررسی و ارائه مقالات نوشته شده به زبان های فارسی و انگلیسی

. آشنایی با نحوه نقد مقالات و نتیجه گیری مناسب از مقالات نقد شده

. آشنایی با طبقه بندی انواع مقالات

### روش یاددهی و یادگیری: کنفرانس

**روش ارزیابی:** ارائه مقاله در جلسات گروه و ارزشیابی توسط اعضای گروه بر اساس چک لیست.

\* انتخاب مقالات به عهده استاد راهنما بوده و اولویت با مقالات مجلاتی است که توسط دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی جهت امتحان دانشنامه تخصصی تعیین گردیده اند. حداقل ۱۵ مقاله توسط دستیار ارائه شود.

نام درس : بررسی مقالات ۳

کد درس: ۳۶

تعداد ونوع واحد: ۱ واحد نظری

ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۷ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال دوم سال سوم

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیش نیاز وهم زمان: بررسی مقالات ۲

**هدف کلی:** نقد و بررسی مقالات معتبر داخلی و خارجی برای کسب اطلاعات جدید و روشهای تحقیق در ارتباط با آسیب شناسی دهان و فک و صورت.

### سرفصل های آموزشی :

. آشنایی با نحوه نگارش مقالات

. آشنایی با بررسی و ارائه مقالات نوشته شده به زبان های فارسی و انگلیسی

. آشنایی با نحوه نقد مقالات و نتیجه گیری مناسب از مقالات نقد شده

. آشنایی با طبقه بندی انواع مقالات

### روش یاددهی و یادگیری: کنفرانس

**روش ارزیابی:** ارائه مقاله در جلسات گروه و ارزشیابی توسط اعضای گروه بر اساس چک لیست.

\* انتخاب مقالات به عهده استاد راهنما بوده و اولویت با مقالات مجلاتی است که توسط دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی جهت امتحان دانشنامه تخصصی تعیین گردیده اند. حداقل ۱۵ مقاله توسط دستیار ارائه شود.

نام درس: پاس و گزارش نویسی ۱

کد درس: ۳۷

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد عملی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۶۸ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال یک سال اول

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیش نیاز وهم زمان: بافت شناسی عمومی و دهان ، پاتولوژی عمومی نظری

هدف کلی:

- یادگیری، همکاری و اجرای مراحل تحویل گرفتن نمونه، برش و پاس، رنگ آمیزی نمونه و آشنایی با انواع میکروسکوپ.
- یادگیری اصول sign out

سرفصل های آموزشی:

- رنگ آمیزی متداول H&E
- رنگ آمیزی اختصاصی
- آشنایی با انواع میکروسکوپ
- آشنایی و انجام کلیه مراحل مربوط به نحوه تحویل گرفتن نمونه، جمع آوری اطلاعات کلینیکی و پاراکلینیکی مورد نیاز جهت تشخیص و چگونگی کد گذاری و ثبت آرشیو و مراحل اداری و حسابداری.
- آشنایی با چگونگی برش و پاس و تهیه مقاطع ماکروسکوپی از نمونه ها و انجام آن
- آشنایی با جهت گیری صحیح نمونه
- آشنایی با نحوه ارزیابی لام میکروسکوپی
- توصیف و استفاده از رنگ آمیزی های هیستوشیمیایی مناسب برای گلیکوژن، چربی، موسین و آمیلوئید آشنایی با دلایل نیاز به برش مجدد یا تغییر جهت نمونه بعد از ارزیابی اولیه لام
- آشنایی با گزارش نویسی و Sign out نمونه ها
- مشاهده و آشنایی با سبک های مختلف گزارش نویسی و استفاده از زبان آسیب شناسی و مهارت های تشخیصی در شناخت الگوها و سلول ها

روش یاددهی و یادگیری:

- آموزش توسط استاد و دستیاران سال بالا
- دمنستریشن توسط تکنسین آزمایشگاه
- شبیه سازی پاس نمونه ها
- مشاهده و انجام مراحل کار، آماده سازی مواد، کار با دستگاههای موجود در آزمایشگاه هیستوپاتولوژی
- مشاهده و تمرین گزارش نویسی بر اساس گزارشات آرشیو بخش تحت نظارت استاد\*

روش ارزیابی:

Direct observations (Dops) ,Multisource feedback , (MSF) , log book

\*جهت یادگیری گزارش نویسی به مقدمه ارجاع داده میشود.

نام درس: پاس و گزارش نویسی ۲  
تعداد و نوع واحد: ۴ واحد عملی  
زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال سوم  
پیش نیاز وهم زمان: پاس و گزارش نویسی ۱

کد درس: ۳۸  
ساعت آموزشی در طول دوره: ۱۳۶ ساعت  
گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

هدف کلی: آمادگی برای تشخیص نمونه و تنظیم گزارش آن

سرفصل های آموزشی :

- ترکیب یافته های بالینی، تصویربرداری و میکروسکوپی و ارائه تشخیص نهایی
- شناخت موارد کاربرد تشخیص های مولکولی
- آشنایی و کاربرد پنل IHC
- مشاهده و آشنایی با تفسیر لام های IHC
- آشنایی با برش عقده های لنفاوی
- آشنایی با برش های جراحی نمونه های سرطانی
- آشنایی با تعیین دقیق مارجین های برش
- توصیف و استفاده از رنگ آمیزی های هیستوشیمیایی مناسب برای گلیکوژن، چربی، موسین و آمیلوئید
- بررسی و گزارش نویسی حداقل 50 نمونه بطور مستقل و تحت نظارت اساتید ضایعات اپیتلیالی، بزاقی، بافت های همبندی، ادنتوژنیک، استخوانی، پوستی-مخاطی، ضایعات لنفورتیکولر و سایر موارد

روش های یاددهی و یادگیری:

- مشاهده فرآیند ها در آزمایشگاه هیستوپاتولوژی
- آموزش عملی توسط استاد
- آموزش از دستیاران سال بالاتر
- مطالعه لام تحت نظارت استاد
- Self directed learning

روش ارزیابی:

- Direct observations (Dops)
- Multi spurce feedback(MSF)
- Case Based Discussion(CBD)
- log book

نام درس: پاس و گزارش نویسی ۳

کد درس: ۳۹

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد عملی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۶۸ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال دوم سال سوم

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیش نیاز وهم زمان: پاس و گزارش نویسی ۲و۱

هدف کلی: انجام امور پاساژ و گزارش نویسی نمونه های ارسالی به بخش

سرفصل های آموزشی:

- انجام امور پاساژ و گزارش نویسی نمونه های ارسالی به بخش
- کاربرد استفاده از روش های تشخیص مولکولی در صورت نیاز با سایر مراکز در جهت کمک به تشخیص
- پیگیری بیماران
- ثبت موارد سرطان
- فالوآپ بیماران سرطانی و تشکیل پرونده پیگیری
- مشاهده و تفسیر لام های IHC
- مشاهده و آشنایی با لام های سیتولوژی به همراه انجام مراحل تهیه لام سیتولوژی و تفسیر و گزارش آن
- بررسی و گزارش نویسی حداقل ۵۰ نمونه بطور مستقل و تحت نظارت اساتید ضایعات اپیتلیالی، بزاقی، بافت های همبندی، ادونتوژنیک، استخوانی، پوستی-مخاطی، ضایعات لنفورتیکولر و...

.4

روش های یاددهی و یادگیری:

- مشاهده فرآیند ها در آزمایشگاه هیستوپاتولوژی
- آموزش عملی توسط استاد
- آموزش از دستیاران سال بالاتر
- مطالعه لام تحت نظارت استاد
- Self directed learning

روش ارزیابی:

- Direct observations (Dops)
- Multi spurce feedback(MSF)
- Case Based Discussion(CBD)
- log book

نام درس: پایان نامه ۵-۱

کد درس: ۴۴-۴۰

تعداد و نوع واحد: ۱۰ واحد (۷ واحد نظری، ۳ واحد عملی)  
زمان ارائه واحد: از نیمسال سوم تا ششم  
ساعت آموزشی در طول دوره: ۲۲۱ ساعت  
گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

### پایان نامه ۱

#### هدف: انتخاب موضوع مورد تحقیق در حیطه آموزش تخصصی

این درس بصورت ۱ واحد نظری برگزار می شود و باید در برنامه آموزشی دیده شود. در این واحد دستیار با همکاری اساتید گروه در جلسات گروهی نسبت به تعیین موضوع اقدام می نماید. گردآوری مقالات، تحقیقات مرتبط و انجام جستجوهای مربوطه، خارج از ساعت کار بوده و در جلسات باید نتایج تحقیقات ارائه شود. در پایان ترم دستیار باید مستندات لازم موضوع خود را انتخاب کرده باشد. ثبت اولیه موضوع در معاونت پژوهشی و با ارائه گواهی به سرپرست تخصصی گروه بیانگر گذراندن این واحد می باشد.

### پایان نامه ۲

#### هدف: ثبت موضوع پژوهش

این درس بصورت ۱ واحد عملی برگزار می شود و دستیار باید در جلسات مربوطه که با حضور مشاور آماری و یا متخصصین آمار یا اپیدمیولوژیست برگزار می گردد، شرکت کند. دستیار باید تا پایان ترم پروپوزال خود را کامل کرده و در سایت مربوطه ثبت نماید. ملاقات با استاد راهنما جهت هماهنگی های مربوط به پروپوزال راهنما نیز باید در همین جلسات پیش بینی شود و اقدام به تهیه ابزار و مواد مورد نیاز و طراحی روند انجام پروژه نماید.

### پایان نامه ۳

#### هدف: انجام پژوهش

این درس به صورت ۲ واحد عملی طراحی شده است که باید در برنامه آموزشی دیده شود. زمان و نحوه ارائه این واحد کاملاً در اختیار استاد راهنما است که شامل مراحل مختلف پروژه از تهیه نمونه تا رنگ آمیزیهای گوناگون میباشد و می تواند به صورت جلسات پشت سر هم و یا با فاصله باشد. استاد راهنما باید نحوه ارائه این واحد را به سرپرست تخصصی

گروه اعلام نماید تا سایر برنامه های آموزشی با آن هماهنگ گردد. چنانچه تحقیق مربوطه طولانیتر از یک ترم باشد، انجام اقداماتی که باید در این ترم صورت می گرفته است با تأیید استاد راهنما برای گذراندن این واحد کافی می باشد.

## پایان نامه ۴

### هدف: نوشتن پایان نامه و مقاله

این درس به صورت ۲ واحد نظری طراحی شده و باید در برنامه آموزشی دیده شود. دستیار باید با هماهنگی استاد راهنما و مشاور آماری به آنالیزهای آماری، استخراج نتایج و نگارش پایان نامه بپردازد و حداقل یک مقاله علمی نیز از آن آماده و به یک مجله معتبر ارسال کند. در خصوص تحقیقاتی که بخشی از آن به این ترم منتقل می شود، دستیار باید علاوه بر ارائه تحقیق بخش های مربوط به تحقیقات اولیه را در صورتی که مقدور بوده باشد در این ترم مورد آنالیز و استخراج نتایج اولیه تحقیق خود قرار دهد.

## پایان نامه ۵

### هدف: دفاع از پایان نامه

این درس به صورت ۴ واحد نظری طراحی شده و باید در برنامه آموزشی دیده شود. در این درس دستیار پایان نامه را کامل و مراحل دفاع را طی می نماید.

**توجه:** روشن است همه پایان نامه ها نمی توانند از روش بالا تبعیت کنند و بسته به طول زمان تحقیق ممکن است تا یک ترم دیگر به تعویق بیافتد که با هماهنگی و تأیید معاونت پژوهشی برنامه پیشنهادی از نظر زمانبندی اصلاح خواهد شد.



نام درس: مشارکت در آموزش آسیب شناسی دهان عملی ۱

کد درس: ۴۵

تعداد و نوع واحد: ۱ واحد عملی

ساعت آموزشی در طول دوره: ۳۴ ساعت

زمان ارائه واحد: نیمسال دوم سال دو

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

پیش نیاز و همزمان: بافت شناسی عمومی نظری و عملی

هدف کلی: تدریس عملی پاتولوژی ۱

سرفصل های آموزشی :

- Demonstration لام در کلاس عملی پاتولوژی دهان
- توانایی استفاده از وسایل سمعی- بصری در تدریس عملی
- شناخت اصول اولیه پاتولوژی و تفهیم آن به دانشجویان
- توانایی پرسش و پاسخ و بحث با دانشجویان درخصوص لام مربوطه
- ارزشیابی عملی دانشجویان
- توانایی اداره کلاس عملی پاتولوژی

روش یاددهی و یادگیری:

آموزش زیر نظر اساتید - Self Directed Learning

روش ارزیابی:

قضاوت عمومی از طریق اساتید بر مبنای نحوه دستیابی به اهداف اختصاصی

Log Book

کد درس: ۴۶

نام درس: مشارکت در آموزش آسیب شناسی دهان عملی ۲

ساعت آموزشی در طول دوره: ۳۴ ساعت

تعداد و نوع واحد: ۱ واحد عملی

گروه ارائه دهنده: آسیب شناسی دهان و فک و صورت

زمان ارائه واحد: نیمسال اول سال سوم

پیش نیاز و همزمان: مشارکت در آموزش آسیب شناسی دهان عملی ۱

هدف کلی: تدریس عملی پاتولوژی ۲

سرفصل های آموزشی :

- Demonstration لام در کلاس عملی پاتولوژی دهان
- توانایی استفاده از وسایل سمعی - بصری در تدریس عملی
- شناخت اصول اولیه پاتولوژی عملی و چگونگی تفهیم آن به دانشجویان
- توانایی پرسش و پاسخ و بحث با دانشجویان در خصوص لام مربوطه
- ارزشیابی عملی دانشجویان
- توانایی اداره کلاس عملی پاتولوژی

روش تدریس:

آموزش زیر نظر اساتید - Self Directed Learning

روش ارزیابی:

قضاوت عمومی از طریق اساتید بر مبنای نحوه دستیابی به اهداف اختصاصی

Log Book

شرکت دستیار در آموزش دانشجویان دوره دکترای عمومی دندانپزشکی تحت نظارت استاد بوده، ارزشیابی شده و بازخورد لازم توسط استاد ارائه میگردد به نحوی که در پایان دوره دستیار نسبت به روشهای آموزش و ارزیابی دانشجوی بویژه روشهای ارزیابی نوین آموزشی مسلط شده و با مهارت امور مربوطه را انجام دهد.